БУТУН ДУН'Ё ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ХАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 243 (474)

10 ДЕКАБРЬ ШАНБА 1955 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

БУГУНГИ СОНДА:

Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчевнинг Ҳиндистонда бўлиши (1-нчи бет).

Н. С. Хрушчев ва Н. А. Булганиннинг Жайпурда бўлиши. Жайпурдаги митингда Н. А. Булганин сўзи (1-нчи бет).

Наманган областининг колхоз ва совхозлари пахта тайёрлаш давлат планини бажардилар (1-нчи бет).

Ўзбек совет музика сан'атининг равноқи учун! (2-нчи бет).

ТЕАТР: **Т. Турсунов, М. Аҳмедов.** — «Тоҳир ва Зуҳра» (2-нчи бет).

Бутун куч даладаги ҳосилни сўнгги граммигача нобуд қилмай йиғиб олишга қаратилсин! У. Жонгитов. — План бажарилгандан кейинги бўшашувчилик (3-нчи бет).

КОНСУЛЬТАЦИЯ: **А. Нерозин.** — Шўр ерлар ўз вақтида ювилсин (3-нчи бет).

БМТ Бош Ассамблеясининг X сессияси. Махсус сиёсий комитет 18 давлатни бир йўла БМТ га қабул этиш тўғрисида қарор қабул қилди. (4-нчи бет).

Польша Халқ Республикаси Сейми делегацияси Москвага келди (4-нчи бет).

МХРда маданий ривожланиш ишлари (4-нчи бет).

Кипрда аҳвол (4-нчи бет).

Партия конференциялари

Областимиз шаҳарларида шаҳар ва район партия ташкилотларининг конференциялари бўлиб ўтди. Бугун қишлоқ район партия ташкилотларининг конференциялари бошланади.

Бўлиб ўтган партия конференциялари партиялилар оммасининг активлиги ғоят ўсганлигини, коммунистларнинг сиёсий савияси, ишчанлик ва ташкилотчилик қобилиятлари анча ошганлигини, партия ташкилотларининг ишларини янада мазмунли ва ҳаётчан қилиш учун интилиш тобора кучайиб бораётганлигини кўрсатди. Партия ташкилотларининг сон жиҳатдан ўсганлигини, ташкилий жиҳатдан анча мустаҳкамланганлигини ва ғоявий жиҳатдан чиниққанлигини намойиш қилди.

Партия конференциялари — партиямиз ҳаётида муҳим воқиа, ҳарбир партия ташкилоти учун жиддий сиёсий синовдир. Бу йилги конференциялар тарихий шароитда — партия ташкилотлари КПСС XX с'ездига қизғин тайёргарлик кўраётган, мамлакатимиз меҳнаткашлари с'ездолди социалистик мусобақасини тобора кенгайтириб, 1955 хўжалик йилини муваффақиятли якунлаш ва партиямизнинг шонли XX с'ездини муносиб совғалар блан кутиб олиш учун қаҳрамонона кураш олиб бораётган, халқимизнинг меҳнат ғайрати ва сиёсий активлиги мислсиз ошган бир вазиятда ўтмоқда.

Конференция делегатлари КПСС Марказий Комитети Пленумларининг тарихий қарорлари ва партиямизнинг навбатдаги XX с'езди чақирилиши муносабати блан мамлакатимизда вужудга келган буюк кўтарилиш ҳақида, совет кишиларининг юксак ватанпарварлиги тўғрисида, партия ташкилотларининг қўлга киритган муваффақиятлари ва тўплаган бой тажрибалари ҳақида қониқиш блан гапирмоқдалар. Шу блан бирга делегатлар партия ташкилотларининг ишларидаги жиддий камчиликларни танқид ва ўз-ўзини танқид асосида дадиллик блан очиб ташламоқдалар, партия органлари олдига хўжаликка раҳбарлик қилиш методини тинмай такомиллаштириб бориш, партиявий-ташкилий ва партиявий-сиёсий ишларнинг савиясини янада яхшилаш ҳақида бирқанча муҳим талаблар қўймоқдалар. Конференцияларда район партия комитетларининг ҳисобот давридаги иш фаолиятлари партия ва ҳукуматимизнинг социалистик саноат ҳамда қишлоқ хўжалигини кескин равишда юксалтириш тўғрисида қабул қилган қарорларидан келиб чиқадиган сиёсий ва хўжалик вазифалар нуқтаи назаридан муҳокама қилинмоқда.

Тошкентдаги Куйбишев райони республикамизнинг энг йирик саноат районларидан бири ҳисобланади. Бу ерда иттифоқ ва республика аҳамиятига эга бўлган ўнлаб йирик саноат корхоналари жойлашган. Район партия конференциясининг делегатлари район ва шаҳар партия комитетлари ҳамда уларнинг бўлимлари саноатга раҳбарлик қилишда корхона партия ташкилотларига таяниб иш кўрмаётганликларини, раҳбар партия ходимларининг корхоналарда камдан-кам бўлишларини, саноатга раҳбарлик қилишда бюрократик, канцеляриячилик методидан ҳалигача узил-кесил воз кечилмаганлигини танқид қилдилар.

— Бизнинг заводимиз давлат планларини бажармаётир, — деди «Ташсельмаш» заводи партия ташкилоти секретарининг ўринбосари ўртоқ Қобилов, — лекин бу ҳол район ва шаҳар партия комитетларининг секретарьларини ташвишга солмаётир. Улар заводга келиб, унинг иши блан чуқур танишмайдилар, қолоқлик сабабларини ўрганмайдилар. Шаҳар ва район партия комитетларининг секретарьлари шу йилнинг ўтган 11 ойи ичида заводга бир марта ҳам келмадилар.

Тошкент шаҳар Марказий район партия конференциясида давлат аппарати ишини янада яхшилаш ва такомиллаштириш масаласига алоҳида э'тибор берилди, бу соҳада олиб борилаётган ишларда ҳали ҳам жиддий камчиликлар борлиги кўрсатиб ўтилди. Айрим министрликларда, жумладан Автотранспорт ва тошйўллар министрлигида, Сув хўжалиги ва Маданият министрликларида аппарат структурасини қайта қуриш жуда секинлик блан бормоқда, меҳнат интизомининг бузилишига йўл қўйилмоқда, бюрократизм ва сансалорликка хотима берилмаётир. Тўқимачилик саноати, Енгил саноат, Маҳаллий ва ёқилғи саноати ва Қурилиш материаллари саноати министрликлари КПСС Марказий Комитети июль Пленумининг қарорларини амалга оширишда сусткашлик кўрсатмоқдалар.

Партия конференциялари партия ва совет ташкилотларининг ҳисобот давридаги иш фаолиятига якун ясайди, уларнинг сиёсий, хўжалик ва маданий қурилиш соҳасидаги бундан кейинги вазифаларини белгилаб беради, партиялилар оммасини КПСС Марказий Комитети июль Пленуми томонидан қўйилган улуғвор вазифаларни бажаришга сафарбар этади. Вазифа — партия конференцияларини зўр уюшқоқлик блан юксак ғоявий савияда ўтказишдан, танқид ва қуйидан бўладиган танқидни ривожлантириб, район партия комитетининг фаолиятини муҳокама қилишда коммунистларнинг актив иштирок этишини та'минлашдан иборатдир.

Ошкора, принципиал ўз-ўзини танқид ва айниқса қуйидан бўладиган танқиднинг кучайтирилиши ишдаги мавжуд камчиликларни юз-хотир қилмай очиб ташлашга, маҳаллий партия ташкилотларини ташкилий ва сиёсий жиҳатдан ҳартарафлама мустаҳкамлашга, уларнинг ишчанлик ва жанговарлик қобилиятларини оширишга ёрдам беради. Шунинг учун партия ташкилотининг ҳисобот давридаги иши ҳақида ҳисоб берувчи ҳарбир раҳбар — район партия комитетининг секретари конференцияда масалаларнинг атрофлича жиддий муҳокама қилинишини та'минлаши, муҳокама вақтида расмиятчилик ва тантанабозликка мутлақо йўл қўймаслиги, камчиликларни дадиллик блан қўрқмасдан танқид қилиб чиқиши учун ҳарбир делегатга шарт-шароит туғдириб бериши керак. Қуйидан бўладиган танқидга андаккина менсимаслик блан қараш, айниқса танқидни бўғиш партиялилар оммасининг активлигини ўстирмай қўяди, партия ташкилотларининг нормал ҳаётини бузади.

Областимиз қишлоқ хўжалиги олдида ғоят катта вазифалар турипти. Хўжалик йилини муваффақиятли якунлаш, даладаги бутун пахта ҳосилини сўнгги граммигача сра нобуд қилмай давлатга топшириш, келгуси йил мўл ҳосили учун мустаҳкам замин ҳозирлаш, чорва қишловини намунали ўтказиш — ҳозирги кундаги энг муҳим ва асосий вазифадир. Қишлоқ район партия конференциялари кенг меҳнаткашлар оммасини ва барча коммунист ва комсомолларни ана шу вазифаларни муваффақиятли бажариш учун курашга сафарбар қилиш шиори остида ўтказилиши керак.

Партия ташкилотларининг омма орасида олиб борадиган ташкилотчилик ва сиёсий ишларининг савиясини янада яхшилаш, район партия комитетларининг қишлоқ хўжалигига раҳбарлик қилиш соҳасидаги иш услубини тинмай такомиллаштириб бориш — партия конференцияларининг диққат марказида туриши керак. Район партия комитетлари социалистик қишлоқ хўжалигини тез сур'атлар блан ривожлантириш тўғрисида партия ва ҳукумат томонидан қўйилган вазифаларни муваффақиятли бажариш учун колхоз, совхоз ва МТСларга раҳбарлик қилишдаги канцеляриячилик-бюрократик методдан воз кечиб, жонли алоқани мустаҳкамлашлари, ҳаётни яхши билишлари, топширилган иш учун ходимларнинг жавобгарлигини оширишлари лозим.

Омма орасида жонли ташкилий иш олиб бориш — қишлоқ хўжалигига раҳбарлик қилишда асосий шартдир. Ўтаётган партия конференцияларида ана шу жуда муҳим масалага э'тиборни кучайтириш, партия ташкилотларидан хўжалик ишларини партиявий-сиёсий ишлар блан маҳкам боғлаб олиб боришни талаб қилиш керак. Партия ходимларининг оммавий-сиёсий ва партиявий-ташкилий ишларни уюштиришдаги мас'улиятини янада ошириш, уларга хўжаликка сиёсий раҳбарлик қилиш сан'атини ўргатиш айниқса муҳимдир. Партия конференциялари идеология ишига доир энг муҳим масалаларни ҳам ҳартарафлама пухта муҳокама қилишлари, бу ишни тубдан яхшилаш учун конкрет тадбирлар белгилашлари лозим.

Партия конференцияларини танқид ва ўз-ўзини танқид белгиси остида юксак савияда ўтказайлик!

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1955 ЙИЛ 9 ДЕКАБРЬГАЧА БЎЛГАН МА'ЛУМОТ

(процент ҳисобида)

Районларнинг номи	Бир кунда	Мавсум бошидан	Районларнинг номи	Бир кунда	Мавсум бошидан
Ўртасарой	0,03	109,43	Сирдар'ё	0,11	102,38
Ховос	—	107,00	Пискент	0,03	102,37
Гулистон	0,25	106,98	Бўка	0,09	100,97
Оржоникидзе	0,06	106,92	Верхне-волинск	0,22	100,00
Оҳангарон	—	105,64	Ўртачирчиқ	0,13	100,00
Октябрь	0,13	105,28	Чиноз	0,37	98,69
Калинин	—	104,57	Бекобод	0,60	97,80
Мирзачўл	0,14	103,91	Оққўрғон	0,24	96,07
Янгийўл	0,15	103,82	Қуйичирчиқ	0,22	90,62
Юқоричирчиқ	0,05	103,18	Боёвут	0,43	83,00

ОБЛАСТЬ СОВХОЗЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1955 ЙИЛ 9 ДЕКАБРЬГАЧА БЎЛГАН МА'ЛУМОТ

(процент ҳисобида)

Совхозларнинг номи	Бир кунда	Мавсум бошидан	Совхозларнинг номи	Бир кунда	Мавсум бошидан
4-нчи Вревский	—	107,31	3-нчи «Далварзин»	0,47	87,82
«Малик»	0,20	96,10	1-нчи «Боёвут»	0,32	85,62
16-нчи совхоз	0,43	95,07	Кўкорол	0,43	83,29
1-нчи «Далварзин»	0,31	92,58	3-нчи «Боёвут»	0,50	78,41
17-нчи совхоз	0,40	91,22	3-нчи Вревский	1,05	75,00
«Ўз ССР бешйиллиги	0,22	90,62	2-нчи «Боёвут»	0,26	73,68
2-нчи «Далварзин»	0,35	87,88	10-нчи совхоз	—	73,40
			4-нчи «Боёвут»	0,18	68,45

Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчевнинг Ҳиндистонда бўлиши

ЖАЙПУР, 8 декабрь. **(ТАСС махсус мухбири).** 7 декабрь кундузи Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев Дамодар дар'ёси водисида (Ғарбий Бенгалия ва Бихар штатлари) — янги Ҳиндистон индустриал тараққиётининг асосий районида бўлдилар. Бу районда давлат энергетика ва ирригация қурилишининг комплекс проектини амалга оширмоқда. Бу проектдан кўзда тутилган мақсад — ана шу индустриал ўлкани янада ривожлантиришни рағбатлантиришдан ва бу ўлкадаги далаларни ҳамда аҳоли яшайдиган пунктларни сув тошқинидан ҳимоя қилишдан иборат.

Совет раҳбарлари ва уларнинг ҳамроҳлари автомашиналарда Асансол аэродромидан Читтаранжан паровозсозлик заводига борганларида Дамодар водисидаги кичик шаҳарлар ва қишлоқларнинг бутун аҳолиси уларни кутиб олди. Буерда Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев беҳиҳоя зўр хурсандчилик ва самимият блан кутиб олиндилар. Дамодар водисининг йўлларда тўпланган аҳолиси меҳмонларни: Яшасин бизнинг биродарларимиз — руслар! Яшасин ҳинд ва совет халқларининг дўстлиги! деган табрик хитоблари блан қутлади.

Ҳамма ерда аркалар ўрнатилиб, байроқлар илинган эди. Асансолдан ғарбга олиб борадиган тош йўл заводлар, шахталар, ишчи посёлкалари, юқори вольтли электр линиялари ёнидан ўтади. Ямяшил водидан ўтиб борилганда азамат дарахтлар орқасида тутун чиқариб турган янгидан-янги завод трубалари пайдо бўлади.

Читтаранжандаги давлат паровозсозлик заводи 1950 йилнинг 1 ноябрида биринчи паровозни ишлаб чиқарган эди. Н. С. Хрушчев ва Н. А. Булганин бу заводга келган кунда завод 300-нчи паровозни чиқарди. Тамомила ҳозирги замон талабларига мувофиқ қурилган бу корхонани ишга тушириш даври ўтиб кетган: ишлаб чиқариш сур'атлари ўсиб бормоқда ва ҳозирги даврда йилига 140 паровоз ишлаб чиқарилмоқда. Заводнинг проектда кўрсатилган максимал қувватига ҳали эришилгани йўқ. Завод бир ярим минг от кучига эга бўлган товар паровозларинигина ишлаб чиқармоқда. Ҳозирги вақтда Ҳиндистондаги давлат темир йўллари ана шундай паровозларга кўпроқ муҳтождир.

Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев ўртоқлар заводни кўриб чиққанларида Ғарбий Бенгалия штатининг бош министри Б. Ч. Рой уларга ҳамроҳ бўлди. Корхона директори Карнайл Сингх изоҳ бериб турди. Меҳмонларга заводнинг эритиш, темирчилик цехлари, қозон, ғилдирак ва асосий йиғма цехи кўрсатилди. Бу цех дарвозаси ёнида завод ишлаб чиқарган 300-нчи паровоз турар эди.

Н. С. Хрушчев ва Н. А. Булганин заводдан кетиш олдидан дирекция биносида бўлдилар ва ҳинд ватанпарвари ҳамда мамлакат мустақиллиги йўлидаги курашчи Д. Читтаранжан Дас (1870 — 1925 йиллар)нинг хотира бюстига гулчамбар қўйдилар. Завод ва завод атрофидаги намунали посёлка — ишчилар посёлкаси унинг номига қўйилган. Ишчилар ва хизматчилар Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчевни қизғин табрикладилар.

Совет меҳмонлари ғарбга томон бориб, Дамодар водисидаги энг йирик гидроэнергетика иншооти — Майтхон тўғонини бориб кўрдилар. Майтхон тўғони Дамодар ирмоғи—Баракар дар'ёсида қурилмоқда. Буерда Ғарбий Бенгалия ва Бихар штатлари ўртасидаги чегарада қурилиш манзараси: тупроқдан ясалган тўғон, 162 фут баландлигидаги бетон оқава, 60 минг киловатт қувват берадиган ерости гидроэлектростанцияси қурилиши майдони ва бундан нарида ертаги каналининг юзага чиқиш жойи кўзга ташланади. Баракар дар'ёсининг суви ана шу ерости канали орқали ўтади.

Майтхон тўғони «Дамодар водиси корпорацияси» томонидан қурилаётган биринчи галдаги тўрт тўғоннинг энг катгасидир. Ана шу тўғонларнинг иккитаси — Конар ва Тилая тўғонлари қурилиб бўлди. Бу иншоотлар сув тошқинининг олдини олиш учун ва Дамодар водисини электрлаштириш учун ҳал қилучи аҳамиятга эга бўлади.

Баракар дар'ёсининг ўнг қирғоғида Майтхон тўғони қурилиш майдонининг марказида Н. А. Булганин блан Н. С. Хрушчевни Бихар штатининг губернатори Р. Р. Дивакар ва «Дамодар водиси корпорацияси»нинг раиси П. С. Рау кутиб олдилар. Бу ерда неча юзлаб бинокор ишчилар ҳам ҳозир бўлдилар. Р. Р. Дивакар ва П. С. Рау меҳмонларни Майтхон посёлкасигача кузатиб бордилар. Бу посёлкада Бихар губернатори меҳмонлар шарафига қабул маросими ўтказди. Совет меҳмонлари Майтхон тўғони қурилишида ишлаётган мутахассислар ва Корпорация амалдорлари блан таништирилди.

Хрушчев ва Булганин ўртоқлар Майтхондан Бихар губернатори блан биргаликда ғарбга томон — Синдрига қараб йўл олдилар. Синдри Дамодар водисидаги янги саноат марказларининг биридир. Ҳиндистон ўз мустақиллигига эришгандан кейин бу ерда сун'ий ўғитлар ишлаб чиқарадиган йирик завод қурилди. Меҳмонлар Бихар штатидаги кўмир чиқариладиган район орқали жуда кўп шахталар ва заводлар ёнидан ўтиб бордилар. Ҳинд шахтёрлари яшаётган Дханбад Жхария посёлкалари ва бошқа посёлкалар ранг-баранг чироқлар блан ёритилган эди. Бутун аҳоли тош йўл бўйлаб меҳмонларни кутиб турар эди. Аҳоли меҳмонларни қизғин табриклади. Ҳамма ерда чароғон аркалар ўрнатилган эди. Бутун районда байрамдагидек ғоят зўр жонланиш ҳукм сурди.

Синдрида Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчевни Давлат сун'ий ўғитлар заводининг бош директори Нилакантан жаноблари кутиб олди.

Меҳмонлар бутун кечани Синдрида ўтказдилар. Улар 8 декабрь эрта блан сун'ий ўғитлар заводини бирқанча вақт кўздан кечирдилар. 1951 йилда ишга туширилган ана шу янги корхона йилига 350 минг тонна азотли ўғит ишлаб чиқаради. Бу заводнинг барпо қилиниши Ҳиндистонни сун'ий ўғитлар соҳасида чет элларга қарам бўлишдан кўп даража халос қилди.

Н. С. Хрушчев, Н. А. Булганин ва уларнинг ҳамроҳлари заводни қараб чиққанларидан кейин Асансолга қайтиб келдилар ва бу ердан Ғарби-Шимолий Ҳиндистондаги Ражастон штатининг пойтахти Жайпурга учиб кетдилар.

Н. С. Хрушчев ва Н. А. Булганиннинг Жайпурда бўлиши

ЖАЙПУР, 8 декабрь. **(ТАСС махсус мухбири).** Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчевнинг Жайпурга келиши XVIII асрнинг бошида Буюк Мўғуллар империяси заифлашиб борган даврда қурилган ўзига хос ана шу қадимий шаҳарнинг ярим миллионли аҳолиси томонидан байрам сифатида кутиб олинди.

Эрта блан аэродромда ва шаҳарга олиб борадиган тош йўлларда Ражастоннинг ранг-баранг кийимлар кийган шоду-хуррам аҳолиси тўпланди. Эркаклар ранг-баранг салларни кийиб олганлар, хотин-қизлар бутун танани қоплайдиган шальларга ўралганлар. Меҳмонларнинг келиши яқинлашиб қолган сари кутиб олиш учун аэродромга келувчилар тобора кўпайди. Кундуз соат учларгача камида 200 минг киши тўпланди. Аэродром ва шаҳарга олиб борадиган йўл байроқлар, байроқчалар блан, ранг-баранг алвонлар блан безатилган эди, гул блан ўраб олинган аркалар, қизил алвонларга ёзилган табрик шиорлари блан безатилган эди.

Меҳмонларни кутиб олиш учун Ражастон ражпрамукхи (ҳокими) — Жайпур махаражи, штатнинг бош министри Мохан Лал Сукхадия, штат ҳукуматининг а'золари, шаҳарнинг кўпгина отоқли гражданлари келдилар. Аэродромда фахрий қоровул қўйилди ва Совет Иттифоқи ҳамда Ҳиндистон Гимнлари ижро этилди. Жайпур аҳолиси совет меҳмонларини аэродромда ва уларни ражпрамукх резиденциясига олиб борган бутун йўлда қизғин табриклади.

Меҳмонлар шаҳарга келишлари блан штат бош министрининг таклифига мувофиқ, от пойгасида ҳозир бўлдилар. Бу пойгада Ражастон ражпрамукхи қатнашди. Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев ана шу гўзал традицион мусобақада ғолиб чиққан кишиларга мукофотлар топширдилар.

Шундан кейин совет меҳмонлари ўз шарафларига безатилган шаҳар бўйлаб машиналарда ўтдилар. Шаҳарнинг кўчаларга чиққан бутун аҳолиси уларни табриклади.

Жайпурнинг қадимий марказий қисми Ҳиндистондаги қадимий шаҳар қурилишининг бирхил стилига мувофиқ ишланган. Шаҳарнинг жуда ажойиб равишда планировка қилинган ва девор блан ўраб олинган бу қисмидаги бинолар бирхил архитектурага эга бўлиб, пуштиранг бўёқлар блан бўялган ва оқ нақшлар блан безатилган. Қадимий марказнинг теварагида Жайпурнинг кўм-кўк дарахтзорлар орасидаги янги кварталлари жойлашган.

Жайпур — талантли ҳинд халқининг ажойиб ҳунармандчилик саноатига эга бўлган шаҳридир. Аммо Жайпур ҳунармандларининг беҳисоб кўп дўконлари бугун ёпиқ эди, расталарда одам йўқ эди. Меҳмонларнинг келиши шарафига шаҳарда байрам э'лон қилинган эди. Кишиларнинг ҳаммаси асосий кўчаларга тўпланиб, Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев ўртоқларни қизғин табрикладилар.

Жайпур гражданлари Рамнива паркида совет меҳмонлари шарафига чақирилган митингга тўпландилар. Паркнинг жуда катта майдонида Жайпур гражданлари ва Ражастоннинг бошқа шаҳарлари ҳамда қишлоқлари аҳолисидан камида 300 минг киши бор эди. Штатнинг бош министри М. Л. Сукхадия янги гуллар блан безатилган ва ранг-баранг чироқлар блан ёритилган трибунада туриб, меҳмонларга қарата табрик сўзлари блан мурожаат қилди.

— Тарихий шаҳримиз Жайпурга келганлигингиз муносабати блан, — деди у,— Ражастон халқи номидан Сизларга самимий салом топшириш учун менга ижозат бергайсиз. Биз Ражастонда Сизларнинг келишингизни ғоят кутган эдик ва Сизларни зўр мамнуният ва хурсандчилик блан кутиб олмоқдамиз. Бугун бизнинг орамизда бўлганлигингиз туфайли бахтиёрмиз. Сизнинг визитингиз қисқа муддатли бўлишига қарамай, Сизлар Ҳиндистон оддий кишисининг қалби Сизларга нисбатан ва Совет Иттифоқининг улуғ халқига нисбатан самимий муҳаббат туйғулари блан тўлганлигини ҳис этаолишингизга аминман.

Улуғ дўст миллатнинг ҳурматли вакиллари ва йўлбошчилари бўлган Сизларни табриклайман, — деб сўзини давом эттирди бош министр. — Бизнинг халқимиз Сизларни ўз юртида инсониятни яшнатиш сари олиб борадиган йўлда ўз дўстлари ва ўртоқлари деб табриклай олиши блан фахрланмоқда. Сизнинг ботир халқларингиз иккинчи жаҳон уруши даврида зулмат кучларига қарши қаҳрамонона кураш олиб бордилар. Гарчи, биз ўша даврда асорат остидаги мамлакатда яшаб, урушнинг аянчли тамошабинларигина бўлган бўлсак ҳам, бизнинг ватандошларимиз ботир халқларингизнинг ана шу қаҳрамонона курашини чексиз хайрихоҳлик ва шодлик блан кутиб олдилар.

Сўнгра, бош министр бундай деди:

— Сизларнинг Ҳиндистонга қилган сафарингиз Совет Иттифоқи блан яхшироқ танишиб олишимиз, уни яхшироқ тушунишимиз учун имкон берди. Ҳиндистон совет халқининг бутун дун'ёда тинчликни сақлаш йўлидаги қат'ий интилишини тамомила қўллаб-қувватламоқда. Биз Ҳиндистонда тинчликнинг қадимий буюк традицияларига, сабр-тоқатга эгамиз. Ватанимизнинг отаси Махатма Ганди ана шу традицияларни, сабр-тоқатни васият қилиб қолдирган эди. Бизнинг бош министримиз ўз йўлига амал қилиб, улуғ устоз чизиб берган издан бормоқда. Ҳозирги кунда дун'ёда яхши ният шу қадар кучлики, биз бундай шароитда Ҳиндистон ва Совет Иттифоқи кишилар ҳаётига чуқур ма'но берадиган ва бу ҳаётни иззат-ҳурматга сазовор қиладиган бутун бойлик ва идеалларни ҳамжиҳатлик блан ва муваффақиятли суратда ҳимоя қилажакларига аминмиз... Мен ўз томонимиздан Сизларни самимий ишонтириб шу нарсани айтишни истайманки, бизда Сизларнинг Ҳиндистонга қилган сафарингиз тўғрисидаги энг ёрқин ва энг қимматли хотиралар абадий сақланиб қолади.

Сиз орқали ва ўртоқларингиз орқали улуғ Совет Иттифоқининг дўст халқига энг самимий салом топшириш ва унинг тинч яшашини ҳамда гуллаб-яшнашини чин кўнгилдан истаганлигимизни изҳор қилиш учун шу фурсатдан яна бир марта фойдаланишга ижозат бергайсиз.

* * *

Митингда Н. А. Булганин жавоб нутқи сўзлади.

Жайпурдаги митингда Н. А. Булганин сўзи

Бош министр жаноблари! Мэр жаноблари! Азиз дўстлар!

Шахсан ўз номимдан, ўртоқ Никита Сергеевич Хрушчев номидан, биз блан бирга келган дўстлар номидан, кўпмиллионли бутун совет халқи номидан сизларга дўстона салом топширишга ижозат бергайсиз! **(Қарсаклар).**

Азиз дўстлар, самимий табрикларингиз ва қардошларча меҳмондўстлигингиз учун сизларга чин кўнгилдан ташаккур билдирамиз. **(Қарсаклар).**

Жайпур шонли тарихий ўтмишга эга бўлган шаҳар сифатида, ҳинд ме'морчилигининг ажойиб ёдгорликлари шаҳри сифатида машҳурдир.

Жайпур аҳолиси Ражастоннинг бутун халқи блан бирликда ўз мустақиллигини узоқ вақт қаҳрамонларча ҳимоя қилганлиги ва Ҳиндистоннинг мустақиллик йўлидаги кураш тарихида кўпгина шонли саҳифалар очганлиги бизга ма'лум. **(Қарсаклар).** Ражастон халқининг табиатнинг оғир шароитлари блан қандай мардона кураш олиб бораётганлиги бизга ма'лум ва биз Ражастон халқининг штатдаги қурғоқ районларни яшнаб турган дала ва боғларга, халқ фаровонлиги манба'ларига айлантиришини тилаймиз. **(Давомли қарсаклар).**

Биз, Ҳиндистонда бўлган вақтимизда улуғ мамлакатингизнинг кўпгина шаҳар ва районларига бордик. Биз кўп нарса кўрдик ва кўп нарса билиб олдик. Биз, Ҳиндистон халқи блан танишдик. Бу халқ бизни ҳамма ерда дўстона табриклади ва совет халқига қизғин муҳаббатини изҳор қилди. **(Давомли қарсаклар).**

Сизнинг қардошларча самимий кутиб олишингиз бизни жуда хурсанд қилди. Биз буни ҳечқачон эсдан чиқармаймиз. **(Давомли қарсаклар).**

Ҳинд ва совет халқларининг дўстлиги буюк тарихий ғалабадир. Бу дўстлик тинчликсевар халқларнинг урушга қарши курашида, тинчлик ва хавфсизлик учун курашида вужудга келди. Халқларимизнинг дўстлиги тинчлик кучларини янада мустаҳкамлаш учун жуда катта аҳамиятга эгадир. **(Қарсаклар).**

Мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатлар ма'лум беш принцип — «панча шила»га асосланади. **(Давомли қарсаклар).** Совет Иттифоқи бу принципларга қаттиқ амал қилмоқда. **(Қарсаклар).** Ҳиндистон блан Совет Иттифоқи ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорликни буюк мамлакатларимизнинг манфаати йўлида, тинчлик манфаати йўлида кучайтириш ва мустаҳкамлаш тарафдоримиз. **(Давомли қарсаклар).**

Азиз дўстлар, ажойиб Жайпур шаҳрининг, штатингизнинг ва бутун ҳинд халқининг муваффақият қозониши ва гуллаб-яшнашини исташга ижозат бергайсиз. **(Давомли қарсаклар).**

Мамлакатимизнинг улуғ дўсти — суверен ва мустақил Ҳиндистон Республикаси ўссин ва мустаҳкамлансин! **(Гулдурос қарсаклар).**

Яшасин Ҳиндистон ва Совет Иттифоқи халқларининг дўстлиги! **(Гулдурос қарсаклар).**

* * *

Н. А. Булганин сўзини тамомлар экан, ҳинди тилида: «Ҳинди, руси — бхай, бхай!» (ҳиндлар блан руслар — қардошлардир) деган сўзларни айтади. Бу сўзлар гулдурос қарсаклар ва табриклар блан кутиб олинади.

Митинг охирида меҳмонларга жуда кўп совғалар — Жайпур ҳунармандларининг нафис ишлари — заргарлар, тўқучилар, каштанчилар ишлаган буюмлар, шунингдек Ражастоннинг традицион кийимлари ва саллалари тақдим этилди.

Жайпур гражданларининг митинги ўтказилган вақтда бутун шаҳар байрамдагидек чароғон эди.

Кечга томон Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев шарафига ражпрамукх зиёфат берди.

Наманган областининг колхоз ва совхозлари пахта тайёрлаш давлат планини бажардилар

Наманган областининг колхозчилари, МТС ва совхоз ишчилари, қишлоқ хўжалик мутахассислари КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленуми ва ундан кейинги Пленумларининг тарихий қарорларидан руҳланиб, КПСС XX с'езди ва Ўзбекистон компартияси XIII с'езди шарафига бошланган социалистик мусобақада жиддий муваффақиятларни қўлга киритдилар. Область колхозлари ва совхозлари 9 декабрьда пахта тайёрлаш давлат планини 100,01 процент қилиб бажардилар, ўтган йилнинг шу вақтдагига нисбатан давлатга 30 минг тонна кўп пахта топширилди. Тайёрланган пахтанинг 86 проценти отбор ва биринчи сортларга қабул қилинди. Пахта териш ва давлатга топшириш давом этмоқда, колхоз ва совхозлар мамлакатга пландан ташқари камида 15 минг тонна пахта етказиб бериш мажбуриятини олдилар.

Шу блан бир вақтда келгуси йил мўл ҳосилини та'минлайдиган кузги шудгорлаш ва бошқа кузги-қишки тадбирлар ҳамма жойда кучайтириб юборилди.

1955 йил — республикамизнинг бошқа областьлари сингари Наманган областининг қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари учун ҳам пахтачиликда ва колхоз ҳамда совхоз ишлабчиқаришининг бошқа соҳаларида совет агробиология фани ютуқларини ва илғор тажрибаларни кенг жорий этиш йили бўлди. Ўрта Осиё, Закавказье республикалари ва Қозоғистон ССР пахтачилик ходимларининг Тошкентда бўлиб ўтган кенгаш қатнашчилари тавсиясига мувофиқ область колхозлари ва совхозлари бу йил чигитни торқаторлаб экишга тўла равишда кўчдилар. 60 минг гектар ерда чигит квадрат-уялаб ва тўғри бурчак-уялаб экилди, бу ерларнинг ҳаммасида ғўза қатор оралари икки томонлама уч мартадан тортиб, тўрт мартагача механизация воситаси блан юқори сифатли ишланди, натижада қўл меҳнати анча қисқартилди.

Қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳаларида ҳам жиддий муваффақиятларга эришилди. Область ғалла, жун, тухум, сабзавот, қуриқ ва ҳўл мева тайёрлаш йиллик планини муддатидан илгари бажарди. Область колхоз ва совхозлари чорвачиликни ривожлантириш планини ҳамма турлари бўйича адо этдилар. Чорвачиликнинг емхашак базасини мустаҳкамлашга катта аҳамият берилмоқда.

Область саноати ҳам ба'зи муваффақиятларни қўлга киритди. 11 ойлик программа муддатидан илгари бажарилди, пландан ташқари 20 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди.

Ҳозир область қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари бутун диққат-э'тиборни даладаги ҳосилни ҳеч нобуд қилмай тезда йиғиштириб олишга, барча майдонларни шудгорлаб қўйишга, чорва қишловини намунали ўтказишга, қишлоқ хўжалик йилини барча кўрсаткичлар бўйича муваффақиятли якунлашга қаратганлар.

БУГУН ЎЗБЕКИСТОН СОВЕТ КОМПОЗИТОРЛАРИНИНГ II С'ЕЗДИ ОЧИЛАДИ.

ЎЗБЕК СОВЕТ МУЗИКА САН'АТИНИНГ РАВНОҚИ УЧУН!

Шарафли бурчимиз

Ўзбекистон совет композиторларининг биринчи с'ездидан бери ўзбек совет музика сан'ати бирқанча йирик муваффақиятларга эришди. Ашрафий, Козловский ва Мейнларнинг бирқатор симфоник асарлари «Гулсара», «Лайли ва Мажнун» операларининг қайта ишланиши, «Тоҳир ва Зуҳра» операси, «Раққоса» балетининг вужудга келиши музика сан'атида ижобий ҳодисадир. Дони Зокировнинг симфоник увертюраси, Юдаковнинг «Мирзачўл» вокал сюитаси, Бобоев, Соатқуловнинг канталари, Бурҳонов, Левиев, Қодиров, Муҳамедов, Раҳимов, Назаров каби талантли ёшларнинг янги кўшиқлари ўзбек музика сан'ати хазинасини бойитишга катта ҳисса кўшди.

Бу албатта қувончли ҳодисадир. Лекин бу ютуқларимиз блан ўз вазифамизни тўла адо этмоқдамиз, деб айтаолмаймиз. Чунки халқимизнинг кундан-кунга ўсиб бораётган талаби бизнинг олдимизга янада кўпроқ ғоявий, бадиий жиҳатдан юксак асарлар яратиб беришга ундамоқда.

Аммо биз замонавий темада янги опера, балет ва бошқа саҳна асарлари яратиш устида етарли иш олиб бормадик. Бу соҳада Ўзбекистон композиторлар союзи етарли раҳбарлик қилаолмади. Сўнгги вақтларда етишиб чиқаётган ёшларимиз ўз ижодлари блан янада кўпроқ нарсалар беришлари мумкин эди. Буни уюштиришда союз етакчи куч бўлиши лозим эди. Лекин союз ёшлар блан етарли иш олиб бормаётир. Шунингдек, союзнинг композиторлар ижодий малакасини ошириш, ёшларни тарбиялаш юзасидан қилаётган иши қаноатлантирарли эмас. Ўтган етти йил мобайнида бирор марта ҳам ижодий семинар ўтказилгани ма'лум эмас. Янги яратилган асарларни ўз вақтида муҳокама қилиб, ташкилотларга тарқатиш, уни халқ ўртасида пропаганда қилиш юзасидан амалий тадбирлар белгиланмади.

Композиторларимизнинг асарларини халққа тезроқ етказиш учун бирдан-бир қулай восита — минбар — радио-информация бош бошқармаси бўлиши керак эди. Брок бунинг учун радиода шароит йўқ. Йирик асарларни тезроқ халққа эшиттиришда хизмат қиладиган симфоник оркестр, халқ чолғу асбоблари оркестри йўқ, айниқса хор ансамблининг тарқатилиб юборилиши ачинарли ҳолдир.

Ўзбек давлат филармониясининг симфоник оркестри ва хор капелласи ҳам янги асарларни пропаганда қилишда суст ишлаётир.

Петросянц раҳбарлигидаги оркестр чолғу асбоблари ҳалигача етарли такомиллаштириб олинмаган. Оркестрнинг ижро этиш усули шунчалик бўшки, яхши асарларни ҳам ҳаддан ташқари бузиб чалади. Бунга асосий сабаб ундаги ба'зи чолғучиларнинг ижро этиш маҳоратлари етарли эмаслиги, шу соҳадаги мутахассис ва моҳир сан'аткорларни ўзига жалб қилиб, коллективни мутахассислар ҳисобига янада кенгайтирилмаганлигидир.

Бу масала кўп йиғилишларда бирнеча марта муҳокама қилиниб, камчиликларни тугатиш зарурлиги гапирилган бўлса ҳам бадиий раҳбар Петросянц бу танқидлардан ҳалигача тегишли хулоса чиқариб олгани йўқ.

Ўзбек совет музика сан'атини ривожлантиришда танқид ва ўз-ўзини танқид катта роль ўйнаши керак эди. Аммо музикашуносларимиз бу соҳада ҳеч иш қилмадилар, десак бўлади. Ҳолбуки, биринчи галда ана шу мутахассислар йўл қўйилаётган хато ва камчиликларни сезгирлик блан ўз вақтида очиб ташлашлари лозим эди. Ҳалигача ўзбек совет музика маданияти ҳақида бирорта йирик асар яратилган эмас. Бирдан-бир асар бўлган Ўзбекистон сан'атшунослик институтининг илмий ходими Т. С. Визгонинг китоби эса талабга жавоб бераолмайди. У ўзбек совет музикаси тарихини бузиб кўрсатган.

Ма'лумки, Ўзбек давлат филармониясининг ўзбек халқ чолғу асбоблари оркестри 1936 йилда профессор Миронов томонидан ташкил қилинган эди. Визго эса оркестрни Петросянц ташкил қилган, деб нотўғри талқин этди. Мана бундай ўзбек совет маданияти тарихини бузиб кўрсатиш кишини ғазаблантиради.

Ҳозирги кунда қўшиқчилик масаласи ҳам анча оқсаб келмоқда. I с'ездан бери шу кунга қадар бу соҳада деярли муҳим янгилик яратилмади. Бунга асосий сабаб композиторлар блан шоирлар ўртасида мустаҳкам ҳамкорликнинг йўқлигидир.

Область театрлари учун қўшиқлар, янги музикали асарлар жуда зарур. Айниқса область театрлари оркестрларининг составлари ачинарли аҳволда. Ҳалигача кўп овозли оркестр ўрнига унисон ҳукм суриб келмоқда. Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги ҳам оркестр составларини малакали кишилар блан тўлдиришга э'тиборсизлик блан қараб келаётир.

Республика композиторларининг асосий вазифаси йўл қўйилган ана шу камчиликларни тугатиш ва давримизга муносиб асарлар яратиб беришдан иборатдир.

Т. СОДИҚОВ,
композитор, Сталин мукофоти лауреати.

Бизнинг талабларимиз

Республикамиз композиторларининг II с'езди композиторларимиз, музикашуносларимизнинг I с'ездан кейинги ижодий фаолиятига якун ясаб, уларнинг ютуқларини қайд қилади, камчиликларини кўрсатади ҳамда келажакда қиладиган ишларига конкрет кўрсатмалар беради.

Шу муносабат блан биз, пахтакорлар, музика сан'атимизга доир ба'зи мулоҳазаларимизни айтиб ўтмоқчимиз.

Музика сан'атнинг турли товушлар орқали киши онги, руҳига тез та'сир этувчи муҳим туридир. Биз ҳар куни хилма-хил музика асарлари эшитамиз. Бу куйларни эшитганимизда музика оқимига қараб ба'зан қалбимизда чексиз шавқ-завқ пайдо бўлади, ўзимизни тетик, енгил ҳис этамиз, яхши дам оламиз.

Биз эшитган, онгимизга, руҳимизга тез та'сир этиб кучли таассурот пайдо қилган, ҳис-туйғу уйғотган куй, романс, ария ва бошқа асарлар ичида Чайковский, Глинка, Бетховен, Шопен, Шостакович асарлари, Ғ. Қодировнинг «Ёшлик» увертюраси, С. Юдаковнинг «Мирзачўл» сюитаси ва бошқа кўпгина асарлар бор. Бу асарларни эшитганимизда биз эстетик завқ, ма'навий озиқ оламиз. Халқимиз ўз диди ва талабларига жавоб бераоладиган, моддий ҳаёти ва ма'навий қиёфасини кўтаринки руҳ блан ифода этадиган куйларни ҳамиша қадрлаб келди, бундан буён ҳам қадрлайди.

Лекин шуни ҳам айтиш керакки, музика сан'атида муваффақиятли чиққан асарлар сони ҳали оз. Биз радиодан эшитаётган, концертларда тинглаётган куй ва ашулаларнинг айримлари паст савияда яратилгани сабабли киши қалбини тўлқинлантираолмайди, аксинча кишининг жиғига тегади. Мавжуд қўшиқларнинг кўпчилиги эса тема жиҳатидан бирхил.

Ҳозирги замон совет кишиларининг фидокорона меҳнати, бахтиёр, фаровон турмуши, уларнинг буюк коммунистик жамиятни қуриш учун олиб бораётган курашини улуғловчи музика асарлари, енгил рақс куйлари, лапарлар, дуэтлар, романслар ва эстрада учун ёзилган турли жанрлардаги музика асарлар жуда кам.

Республика композиторлари ўзларининг ижодий фаолиятларида йўл қўйилган камчиликларни бартараф қилишлари ва халқимизнинг дид ҳамда талабларига мос келадиган асарлар яратишлари керак. Бизнинг талабимиз ана шу.

С. ГУЛАҲМЕДОВА,
Бўка районидаги Сталин номли колхознинг донгдор теримчиси

Т. САРИМСОҚОВ,
Сирдар'ё районидаги Маленков номли колхознинг полеводи,

Ю. УМБАТОВА,
Верхне-волинск районидаги Куйбишев номли колхознинг звено бошлиғи.

1 с'ездан бери республика композиторлари сафига кўпгина талантли ёшлар келиб қўшилди. Ана шу ёшлардан бири Икром Акбаровдир. Композиторлик соҳасида ижодий фаолияти бошланганидан буён Акбаров кўпгина мазмундор музика асарлари яратди. Композитор томонидан Ҳамза Ҳакимзодага бағишлаб ёзилган «Шоирнинг хотирасига» симфоник поэма, шунингдек симфоник сюита, капелла учун ёзилган хор омма орасига тарқалиб, сингиб кетди.

Композитор ижодий фаолиятида эришган ютуқлари блан қаноатланиб қолмай, балки ўз устида янада жиддийроқ ишлаётир. У ҳозирги кунда Тошкент бадиий ва хроникал фильмлар студияси томонидан ишлаб чиқарилаётган «Фортепиано концерти» кинофильмига музика ёзмоқда.

Суратда: Икром Акбаров иш устида.

В. Салов фотоси.

Ижодий ҳамкорликни янада мустаҳкамлайлик

Партия ва ҳукуматимиз ўзбек музика маданиятини, унинг ажралмас қисми бўлган опера ва балет сан'атини юксалтириш ҳақида доимо ғамхўрлик қилиб келмоқдалар. Ўзбек опера сан'ати ҳали ёш. Биринчи ўзбек операси 1939 йилда ёзилди. Ундан сўнгги йилларда майдонга келган «Лайли ва Мажнун», «Гулсара» каби опералар театр репертуарларидан мустаҳкам ўрин олиб, тингловчиларнинг ҳурматини қозониб келмоқда.

Лекин ҳали Алишер Навоий номли Меҳнат Қизил байроқ орденли ўзбек давлат опера ва балет театри ўзбек тамошабинларидан кўп қарздор. Ҳали ҳозирги замон темасида, ўзбек совет интеллигенцияси, Ўзбекистон ишчилар синфи, пахта далаларининг қаҳрамонлари ҳақида тўлақонли опера ва балет спектакльлари яратилгани йўқ. Бу аҳволнинг содир бўлишига асосий сабаб ҳали пойтахт театрлари, композиторлари, музикашунослари ва ёзувчилари ўртасида чинакам, ижодий ҳамкорликнинг етарли йўлга қўйилмаганлигидир.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг республикада музика маданиятини янада юксалтириш ҳақида чиқарган қароридан сўнг театр коллективи ва ма'мурияти композиторлар блан ижодий алоқани тубдан яхшилаш чораларини кўрди. Ҳозир театр коллективи турли композиторлар блан 17 янги опера ва балет асарлари устида ижодий иш олиб бормоқда.

Ҳозир композитор М. Ашрафий драматург К. Яшин либреттоси асосида Навоий достонларида улуғланган ўзбек классик қўшиқчиси Дилором ҳақида янги опера асари ёзаётир. Талантли композитор А. Ф. Козловский улуғ олим Улуғбек ҳақидаги операсини 1956 йилда туталлайди.

Кўпгина композиторларнинг ҳозирги замон темасига мурожаат қилишлари айниқса диққатга сазовордир. Композитор Собир Бобоевнинг замонавий темадаги «Зумрад» операси, Дони Зокиров ва Б. Гиенконинг театримиз балетмейстери Т. Литвинова либреттоси асосида Ўзбекистонда Совет ҳокимиятининг ўрнатилишига бағишлаб яратаётган «Тонгда» балети ана шулар жумласидандир. Композитор Т. Жалилов ва Л. Степановнинг ўзбек ишчилари ҳаётидан олинган опера устида ишлаётганликлари ҳам кишини қувонтиради.

Тамошабинларимиз ўз замондошлари ҳақидаги опера асарларини айниқса орзиқиб кутмоқдалар. Шунинг учун ҳам композитор Толибжон Содиқовнинг шоира Зулфия блан ҳамкорликда Ҳамид Олимжоннинг «Зайнаб ва Омон» поэмаси асосида янги опера яратиш устида олиб бораётган ижодий ишлари диққатга сазовордир.

Лекин ҳали янги-янги опера ва балет асарлари яратилишига тўсқинлик қилаётган қатор жиддий камчиликлар мавжуд. Энг катта камчилик шундан иборатки, ҳали ёзувчиларимиз блан композиторлар ўртасида жиддий, ижодий ҳамкорлик яхши йўлга қўйилмаган. Масалан, композитор Мутал Бурҳонов Ҳамзанинг «Бой ила хизматчи» драмаси асосида «Жамила» деган опера устида кўп вақтдан бери ижодий иш олиб боради. Аммо бу асарнинг тўлақонли либреттоси бўлмаганлиги сабабли бу иш жуда суст бораётир.

Ёзувчилар союзи композиторларни либретто текстлари блан та'минлаш масаласини ҳал қилиши ва ёзувчи блан композиторнинг ижодий ҳамкорлигини йўлга қўйишга ёрдам бериши керак. Лекин масаланинг иккинчи томони ҳам бор. Чайковский, Мусоргский, Верди сингари улуғ композиторларнинг ўзлари янги опералар учун темалар топганлар, либретто ёзганлар, ёзувчиларни ҳамкорликда ишлашга ундаганлар. Бизнинг композиторларимиз ҳам бу ажойиб традицияга амал қилишлари лозим.

Ҳозир кўпгина композиторларимиз бир опера асарини иккита-иккита бўлиб ёзишни одат қилиб олганлар. Бу ҳам унча яхши натижа бермайдиган практика. Композитор қанчалик мустақил бўлса, қанчалик кўп ижодий фикр қилса, унинг асари шунча яхши чиқади. Буюк композиторларимизнинг ҳаммалари ҳам гениал асарларини ўзлари якка ҳолда ёзганлар. Шунинг учун ҳам С. Бобоев, А. Козловский, М. Ашрафий, М. Бурҳоновларнинг мустақил равишда опера ёзаётганликларини табриклаш керак.

Ўзбек музика маданиятида комик опера жанрида бирорта ҳам асар яратилган эмас. Композитор С. Юдаков Ҳамзанинг «Майсаранинг иши» комедияси асосида комик опера устида ишламоқда. Шунингдек бошқа композиторлар ҳам бу жанрда ўз кучларини синаб кўришлари зарур.

Ўзбекистон композиторлари II с'езди опера ва балет сан'атимизнинг энг муҳим масалаларини ҳал қиладилар ва бизнинг фикрларимизни ҳам э'тиборга оладилар деб ишонамиз.

В. НАВРОЦКИЙ,
Алишер Навоий номли ўзбек давлат опера ва балет театрининг бош режиссёри.

Ўзбекистон композиторлари ижодига бағишланган концертлар

Республика Совет композиторларининг II с'езди олдидан Ўзбекистон композиторларининг ижодига бағишланган ижодий кечалар, тематик радио эшиттиришлар ва концертлар бўлиб ўтмоқда. Юнус Ражабий, Собир Бобоев, Толибжон Содиқов сингари композиторлар ижодига бағишлаб радио орқали берилган суҳбатли концертлар тингловчиларнинг диққатини жалб қилди.

8 декабрь куни Свердлов номли концерт залидан берилган Мухтор Ашрафий ижодига бағишланган концерт ҳам қизиқарли ўтди. Концерт программасида Мухтор Ашрафийнинг романслари, рақслари, симфоник асарлари ва операларидан айрим парчалар бор эди. Концертда пойтахтимизнинг сан'ат усталаридан Ҳалима Носирова, Саттор Ярашев, Саодат Қобулова, Насим Ҳошимов ва бошқалар иштирок этдилар.

Ана шундай ижодий концерт Юдаков асарларидан тузилган программа асосида ҳам ўтказилади.

* * *

С'езд кунларида Навоий номли, Муқимий номли театрларнинг ижодий коллективлари, Ўзбек Давлат филармониясининг А. И. Петросянц раҳбарлигидаги ўзбек халқ чалғу асбоблари оркестри, С. Валенков раҳбарлигидаги хор капелласи иштирокида спектакльлар, концертлар бериладн. Свердлов номли концерт залида ўтказиладиган концертларда М. Ашрафий, Д. Соатқулов, Д. Зокиров, С. Бобоев, И. Акбаров, Раҳимов, Муҳамедов сингари композиторларнинг янги асарлари ижро этилади. Навоий номли театр биносида композитор Г. Мушельнинг «Раққоса» балети, Р. Глиэр ва Т. Содиқовларнинг «Гулсара» операси кўрсатилади. Муқимий номли театрнинг артистлари эса композиторлардан Т. Жалилов ва Г. Мушель томонидан Собир Абдулла пьесаси асосида ёзилган «Муқимий» музикали драмасини қўйиб берадилар.

Давримизга муносиб музика асарлари яратингиз!

Пахта далаларида фидокорона меҳнат қилаётган колхозчилар музикани, қўшиқни ўз ҳаётларининг ажралмас ҳамроҳлари деб биладилар. Ҳосил тўйларида, турли зиёфат кечаларида фаровон турмушимизни безовчи нарса ҳам музикадир. Ўзбекистон композиторлари кейинги пайтларда бир қатор қўшиқлар, куйлар ва бошқа йирик асарлар яратдилар. Биз буларни радио орқали, концертларда тинглаб завқландик, илҳомландик, янада зўр ғайрат блан меҳнат қилишга отландик. Лекин халқ қалби дар'ё. Унинг ма'навий талабларини қондириш учун композиторларимиз ҳали кўп иш қилишлари керак.

Композиторларимиз колхозчилар ҳаётидан ёқимли ва та'сирли куйлар, қўшиқлар, яхши поэмалар, музикали драмалар яратиб беришлари керак. Бунинг учун улар халқимиз ичига чуқурроқ кирсинлар, унинг музика маданияти хазинасидан ўргансинлар, халқнинг руҳини, орзу-умидларини, мўл ҳосил учун курашини акс эттирган янги-янги асарлар ижод қилсинлар.

Бугун очиладиган республика композиторларининг II с'езди шубҳасиз, ана шу масалаларни муҳокама қилиши ва музика маданиятимизнинг ривожланишида янги даврни очиб бериши лозим.

С'езд композиторларимизни халқ ичида кўпроқ бўлингиз, халқнинг ўсиб бораётган диди ва талабларига жавоб бераоладиган, меҳнаткашларга ма'навий озиқ, туганмас завқ бағишлайдиган чинакам сан'ат асарлари яратингиз, деган шиорни ўртага ташламоғи лозим.

Н. МАННОНОВ,
Орджоникидзе районидаги Сталин номли колхоз раиси.

ТЕАТР

„Тоҳир ва Зуҳра“

(Алишер Навоий номидаги опера ва балет театрининг янги спектакли)

Республикамиз опера сан'атида айрим саҳна асарларини қайта ишлаш одат бўлиб қолмоқда. Бу ҳол композиторларимиз тамошабинларимизнинг юксак талабларига жавоб берадиган янги опералар яратиш устида етарли иш олиб бормаётганликларини кўрсатади. Шунинг учун ҳам Алишер Навоий номидаги опера ва балет театри коллективи илгари саҳнадан тушиб қолган операларни асар авторлари блан қайтадан ишлаб, тамошабинларга кўрсатишга мажбур бўлмоқда. Театр коллективи бу соҳада бирмунча ижодий ютуқларга эришди. Масалан, «Лайли ва Мажнун» операсининг иккинчи варианти биринчисига нисбатан яхшироқ бўлса, «Гулсара» операсининг охирги варианти Сталин мукофотига сазовор бўлди. Шунингдек, театр коллективи ва авторлар томонидан қайта ишланиб тамошабинларга тақдим этилган «Тоҳир ва Зуҳра» янги спектакли, унинг аввалги вариантига нисбатан бирмунча дуруст чиққан.

Опера авторлари композиторлар Т. Жалилов блан Б. Бровцин асарнинг музика тилини халққа яқин ва содда қилиб ёзишга интилганлар ва бу соҳада айрим ютуқларга эришганлар. Музикали драма учун ёзилиб, халқ томонидан кўп йиллардан буён севилиб айтилаётган ва концерт программаларида катта ўрин тутган ёқимли қўшиқ ва дуэтлардан фойдаланилган. Бу ижобий ҳолдир. Лекин, бу спектакльда халқ куйларидан фойдаланиб ёзилган кўпчилик куй ва ариялар опера қоидаларига тўлиқ бўйсинмайди. Шунинг учун биз фикр юритаётган асарни опера формасига мослаштирилган музикали драма дейишга ҳақлимиз.

Юқоридаги камчилик оқибатида асар музикасида ривожланиш сезилмайди, музикавий номерлар эса бир-бирига боғланмайди. Рақс ва дуэтлар бўлган кўринишларда олдин бир рақс ижро этилиб кичик пауза бўлади, унинг кетидан иккинчи бир рақс ёки дуэт ижро этилгач, яна тўхталиш бўлади. Бу нарса балет номерларини эслатади. Шунинг натижасида тўлиқ музикавий мазмун қисмларга бўлиниб кетадида, ривожланиш юз бермайди ва ўзаро боғланишга халал етади.

Хорларда миллий колорит кам сезилади. Хор номерлари халқнинг золим хонга бўлган нафрати ва чексиз ғазабини тўла ифодалайолмайди. Хор блан оркестр ўртасида деярли яхлит ансамбль йўқ дейиш мумкин.

Азалдан сюита ёзиб келган Б. Бровцин операни ҳам сюита формасига айлантирган. Учинчи парданинг тўртинчи кўринишида Моҳим блан Тоҳир саҳнасида ижро этилган рақсларга композитор Б. Бровциннинг бундан бирнеча йил илгари ёзилган сюитаси ёпиштириб қўйилган. Сюитанинг секин ижро этиладиган қисмидаги ўйин ва рақслар ниҳоятда бўш, бу номерлар Тоҳирни хурсанд қилиш саҳнаси учун мосланиб ёзилган бўлиши керак эди. «Қилич ўйини» музикаси жуда суст бўлганлиги сабабли ҳаракатларни жонли ифодалайолмайди.

Опера либреттосига қараганимизда ўн ерда ария ва бир жойда ариоза деган сўзни ўқиймиз. Одатда ариялар музика адабаётида қаҳрамоннинг бирор ички кечирмасини ёрқинлаштириб, ма'лум бир характеристикага эга бўлган ҳолда ёзилади. «Тоҳир ва Зуҳра» операсида учрайдиган ўн ариядан бирontасини ҳам тугал мазмунли ария деб бўлмайди. Иккинчи парданинг иккинчи кўринишидаги Тоҳирнинг Зуҳрага қарата айтган тўрт мисра'ли қўшиғи ҳам арияга қўшилган. Ҳолбуки, буни ариянинг бирон қисми дейиш қийин. Операда ария деб номланган номерларнинг ҳаммасини тўғридан-тўғри халқ куйлари руҳида ёзилган қўшиқлар дейиш мумкин. Кўпгина мавжуд куйлар эса поэтик мазмунни очиб беришга ҳамкорлик қилмайди.

Оркестрнинг спектакльни бошқаришдаги роли ниҳоятда бўш. Дирижёр В. Карпов оркестр блан саҳна ўртасидаги ансамбльни тўлиқ сақлашга етарли э'тибор бермаган.

Либретто автори С. Абдулла асарнинг бу иккинчи вариантида, биринчи вариантида содир бўлган ва матбуот томонидан тўғри кўрсатилган хато ҳамда камчиликларни тузатишга ҳаракат қилган ва бирмунча муваффақиятларга эришган. Биринчи вариантда феодал хонлик даври идеаллаштирилган ва Тоҳир образи софдил бир ошиқ сифатидагина берилган эди. Қайта ишланган нусхада эса, автор юқоридаги камчиликларни бартараф қилишга интилган ва халқнинг озодлик учун кураш мотивларини кучайтирган.

• • •

Операни режиссёр, Ўзбекистон ССР халқ артисти Э. Н. Юнгвальд-Хилькевич постановка қилган. Кўзга ташланадиган муваффақиятлардан бири оммавий саҳналарнинг жонлилиги (ба'зи саҳналардаги камчиликлардан ташқари) ва халқ блан хон Бобохон саройи ўртасидаги зиддиятнинг тўғри очилишидадир. Фикримизча бунга «Жазо» картинаси яққол далил бўлаолади. Бу саҳнани кўрган тамошабин халқнинг кураш учун бел боғлаганини, унинг куч ва қудратини, ғалаба қилишини сезаолади. Демак, режиссёр асосий темани тўғри ҳал қилган.

Асарнинг туб моҳиятини очишда рассом М. Мусаевнинг ҳиссаси ниҳоят катта. Фикримизнинг исботи учун биргина мисол етарлидир: прологдаги дабдабали ва ҳашаматли хон саройига биринчи кўринишдаги гўзал табиат қучоғидаги хароба қишлоқнинг жонли бўёқларда қарама-қарши қўйилиши, жуда ишонарли бўлиши блан бирга, асар ғоясига мос тушган.

Операни саҳнага қўйишда театрнинг ёш солистлар кучидан имконият борича кўпроқ фойдаланганлиги қувонарлидир.

Солистлардан С. Қобилова (Зуҳра), С. Ярашев ва А. Азимов (Тоҳир), Ж. Қосимов (хон Бобохон) ўз рольлари устида қунт блан ишлаганлар.

Айниқса С. Қобилова овозининг камер характерида бўлишига қарамасдан ўз партиясидаги ашула ва речитативларни саҳна ҳаракатлари блан боғлаб, оҳангдор ва халққа ёқимли қилиб ижро этади. Солистка театр штампи ва юзаки эффектлардан четлашган ҳолда, ёрига содиқ, оқила бир қизнинг реалистик образини яратган. С. Қобилова ижросидаги Зуҳра отасининг золимлигини пайқаб олгач, тушкинлик, изтироб, ички кечирмаларни енгиб, Тоҳирга бўлган муҳаббати туфайли халқ томонига ўтади, отасининг «шафқатидан» қўл силтайди. Бу ҳолат айниқса «Жазо» картинасида яхши сезилади. Лекин шу саҳнанинг охирида бир камчилик ҳам бор: Зуҳра халқ кучига, унинг меҳр-муҳаббатига ишониб ўз қаддини ростлаб олар экан, кутилмаган тарзда руҳий тушкунликка тушади, ўзини ерга ташлайди. Бу нуқсоннинг та'сири спектакльнинг охиригача сезилиб туради. Режиссёр Зуҳрадаги оптимизмга соя соладиган бу нуқсонни бартараф қилиши зарур.

Асад Азимов Тоҳир ролини спектаклнинг бошида (биринчи ва қисман иккинчи кўринишларда) бироз суст ижро этади, спектакль давомида образнинг ўсишини такомиллаштириб, ўз қаҳрамонини вафодор ёр ва жасур озодлик курашчиси поғонасига кўтараолади. Ария текстларининг мазмунига э'тибор бериб, шу мазмунни ижро давомида психологик моментлар блан боғлайолиш артистнинг муваффақиятидир. Лекин солист ўз қаҳрамонининг сўзсиз мизансценаларини пухта тайёрлаган эмас. Шунинг учун ҳам кўпгина ерларда ёки шошиш, ёки бўшанглик ҳолатлари сезилиб туради.

Хон Бобохон образи солист Ж. Қосимов ижросида бошқа рольлар орасида ўзининг тўлақонлиги ва бадиий туталлиги блан ажралиб туради. Айниқса финал саҳнасида хоннинг руҳан ва жисмоний томондан енгилишини Ж. Қосимов маҳорат блан очиб ташлайди. Бу саҳнада қотил хоннинг эмас, балки Тоҳир ва Зуҳра блан халқ ғояси ғалаба қозонаётганлиги очиқ кўриниб турипти.

Сардор халқ қаҳрамони ва озодлик учун курашнинг йўлбошчисидир. Бу образ Ж. Низомхўжаев ижросида жонли чиққан. Ж. Низомхўжаев — Сардор, букилмас иродали қаҳрамон ва йўлбошчидир. Лекин ана шу идеяни юзага чиқариш йўлида солист бир нарсани унитади, я'ни — Сардор характерида такаббурлик, манманлик ҳолатлари мавжуд бўлиб қолган. Артист ва режиссёр ана шу камчилик устида ўйлашлари ва уни бартараф қилишлари керак.

Нозим образи характерини очишда музика катта ўрин тутиши лозим эди. Лекин унинг дун'ёқарашини, ички ҳиссиётларини ифодаловчи музикавий образлар йўқ десак хато қилмаймиз. Нозим речитативлари халқ интонацияларидан узоқ туриш блан бирга чалкаш ёзилган. Унинг шоирона фикр ва ғоялари тўлиқ очиб берилмаган. Бу ҳол айниқса иккинчи парданинг биринчи кўринишида очиқ кўринади. Шунинг учун ҳам бу рольни ижро этишда солист Н. Ҳошимов учун катта қийинчилик туғилган. Артист образ камчилигини камайтиришга ҳаракат қилиб, унинг драматик томонига катта э'тибор берган ва ишонарли образ яратаолган.

Хон саройи томонидан оғир зулм ва жабр кўрган Ҳофиз образини солист М. Давидов бирмунча дуруст яратган. Шунингдек солистлардан М. Муллажонов Хоразмхони, Х. Исмоилов Хусайин, Т. Камолхўжаев Мунажжим рольларини яхши ижро этганлар.

Қоработир образи З. Самандаров томонидан схематик ҳал қилинган. Солист қуруқ ташқи қиёфа ва дабдабага зўр бериши орқасида, жирканч ниятли ёвуз Қоработир образининг моҳиятини очаолмаган.

Моҳим образи режиссёр ва солистлар (О. Кучликова, Р. Юсупова) томонидан нотўғри трактовка қилинган. Моҳим тантиқ ва киборли хон қизи, унда самимий муҳаббатдан асар ҳам йўқ. Ундаги ўткинчи ҳавас ва айниқса отасининг топшириғи Моҳимни Тоҳирни қўлга туширишга ундайди. Солисткалар эса бунга э'тибор бермай, сун'ийлик блан образ яратмоқчи бўладилар. Улар Моҳим ролини талқин этар эканлар, Тоҳир олдида тиз чўкадилар ёки қуруқ дўқ урадилар. Шу нарсани э'тиборга олиш керакки, Моҳим хон қизи ва жуда киборли характерга эга. Бу хусусиятлар образ талқинида кўринмайди.

Хулоса қилиб шуни айтиш мумкинки, композиторлар, халқ куйларидан яхши фойдаланиб, айрим ютуқларга эришганларига қарамай, опера жанрига тўлиқ бўйсинувчи, форма ва мундарижа жиҳатидан композицияси пишиқ ҳамда чуқур музикавий мазмунга эга бўлган ҳақиқий опера асари яратаолмаганлар.

Театрнинг ижодий коллективи тўғрисида сўз юритар эканмиз, тамомила бошқа ҳолни кўрамиз. Коллективдаги ёш сан'аткорлар саҳна ва ижрочилик маҳоратини яхши эгаллаганлар. Солистларнинг бу операдаги образларни талқин этишдаги муваффақиятлари, уларнинг опера маданиятини ҳартомонлама эгаллаб бораётганликларидан далолат беради.

Т. ТУРСУНОВ,
М. АҲМЕДОВ.
Ўзбекистон Сан'атшунослик илмий-текшириш институтининг илмий ходимлари.

МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИГА 16-НЧИ ДЗЕРЖИНСКИЙ САЙЛОВ ОКРУГИ БЎЙИЧА ВА МИРЗАЧЎЛ ШАҲАР СОВЕТИ ҲАМДА ВЕРХНЕ-ВОЛИНСК РАЙОН СОВЕТИГА САЙЛОВЛАР ЎТКАЗИШ БЎЙИЧА ЯНГИДАН ТАШКИЛ ЭТИЛГАН САЙЛОВ ОКРУГЛАРИДА САЙЛОВ ЎТКАЗИШ ТЎҒРИСИДА

Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент область совети ижроия комитетининг қарори

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг 1955 йил 8 декабрьда чиқарган 161-нчи сонли қарорига асосан Тошкент область ижроия комитети **қарор қилди:**

1. Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент область Советига 16-нчи Дзержинский сайлов округидан кўрсатилган депутатнинг бошқа жойга кетганлиги туфайли, шунингдек меҳнаткашлар депутатлари Мирзачўл шаҳар Совети ва Верхне-волинск район Советига сайловлар ўтказиш бўйича янгидан ташкил этилган сайлов округларида 1955 йил 25 декабрьда сайлов ўтказилсин.

2. Сайлов Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг 1952 йил 1 августдаги 214-нчи Фармонига тўла риоя қилинган ҳолда ўтказилсин.

Тошкент область ижроия комитети раисининг ўринбосари
Б. МИРЗАБЕКОВ.

Тошкент область ижроия комитетининг секретари
Ҳ. ҚОБИЛОВ.

1955 йил, 8 декабрь,
Тошкент шаҳри.

МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИГА САЙЛОВ ЎТКАЗУЧИ 16-НЧИ ДЗЕРЖИНСКИЙ САЙЛОВ ОКРУГИ КОМИССИЯСИ СОСТАВИНИ ТАСДИҚЛАШ ТЎҒРИСИДА

Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент область совети ижроия комитетининг қарори

«Ўзбекистон ССР меҳнаткашлар депутатлари область, район, шаҳар, посёлка, қишлоқ ва овул Советига сайлов тўғрисидаги Низом»нинг 30 ва 31-нчи моддаларига асосан Тошкент область ижроия комитети **қарор қилди:**

Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент область Советига 16-нчи Дзержинский сайлов округи бўйича сайлов ўтказучи комиссия состави қуйидагича тасдиқлансин:

Округ сайлов комиссиясининг раиси — Саидалим **Шодмонов** — кечки педагогика институти коммунистик партия ташкилотидан.

Раис ўринбосари—Евгений Васильевич **Комаров** — мактаб ленинчи коммунистик ёшлар союзи ташкилотидан.

Комиссия секретари—Галина Ивановна **Вольпе**—Госстрах инспекцияси хизматчилари коллективидан.

Округ сайлов комиссиясининг а'золари: Назрулла Умарович **Ибодов**—Тошкент кечки педагогика институти ўқитучиларидан.

Анна Львовна **Ламм**—совет савдоси техникуми касаба союз ташкилотидан.

Александр Иванович **Евдокимов** — пахта саноати Марказий илмий-текшириш институти илмий ходимларидан.

Амина **Азизова**—Тошкент давлат педагогика институти ўқитучилари йиғилишидан.

Тошкент область ижроия комитети раисининг ўринбосари
Б. МИРЗАБЕКОВ.

Тошкент область ижроия комитетининг секретари
Ҳ. ҚОБИЛОВ.

1955 йил, 8 декабрь,
Тошкент шаҳри.

Тепловозларнинг юриш тезлиги ошмоқда

КПСС XX с'ездини муносиб меҳнат совғаси блан нишонлаш учун курашаётган Тошкент тепловоз депосининг коллективи ишлабчиқаришдаги ички резерв ва имкониятларни тобора кўпроқ ишга солмоқда. Тепловозлардан унумли фойдаланаётган оғир юкчилар сони кўпаймоқда. Локомотивларнинг бир кеча кундузда ўртача йўл юриши нормадагидан 70—80 километр оширилди.

Олинган мажбуриятни бажаришда диспетчерларнинг ҳам хизмати катта. Аҳмедов ва Матлели ўртоқлар тепловозларнинг Сирдар'ё станциясида бўш туришини нормада белгиланганига нисбатан 35 процент. Оҳангарон станциясининг диспетчерларидан Олтапец ва Барсов ўртоқлар эса 60 процентга камайтирдилар. Бунинг натижасида тепловозларни эксплуатация қилиш яхшиланди. Оғир юкли составларни юқори тезликда бошқараётган машинистлардан Султонов, Ефимов, Бочарев ва бошқа ўнлаб машинистлар тепловозларнинг иш унумдорлигини тобора оширмоқдалар.

Яқинда старший машинист ўртоқ Алифьев Сирдар'ёдан нормада белгиланганидан 470 тонна оғир юк ортилган составни, ўртоқ Бочарев Ченгелдидан нормада белгиланганидан 513 тонна ортиқ юк ортилган поездларни Тошкентга муваффақиятли равишда етказиб келдилар. Поездларни а'ло даражада бошқаручи машинистлардан Конин, Костек, Беседен ва бошқа ўртоқлар социалистик мусобақа илғорлари сафида бораётирлар.

Ж. МАҲМУДОВ,
В. КАЧАЕВ.

Завод коллективининг ғалабаси

«Узсельэлектрострой» трестига қарашли электромеханика заводининг коллективи ишлабчиқаришдаги мавжуд имкониятлардан тўла фойдаланиш ва технологик тадбирларни муваффақиятли амалга ошираётганлиги туфайли бешинчи бешйиллик топшириғи ва 1955 йил планини муддатидан илгари бажарди. Коллектив учинчи квартал давомида маҳсулот таннархини арзонлаштириши ҳисобига давлатнинг 211,2 минг сўмлик маблағи тежалди.

Корхонада КПСС XX с'езди шарафига бошланган социалистик мусобақа тобора кенг қулоч ёймоқда. Лукьянов, Шамонин, Фарафонов, Кузьмин, Грошева каби ўртоқлар смена топшириқларини 200 — 270 процентга етказиб бажариш блан бирга юқори сифатли маҳсулот ишлаб чиқармоқдалар.

И. ЗАБИРОВ.

Бутун куч даладаги ҳосилни сўнгги граммигача нобуд қилмай йиғиб олишга қаратилсин!

☆

Гектаридан 47,5 центнердан ҳосил

Жонажон партиямизнинг XX с'езди шарафига бошланган умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилган Верхне-волинск районидаги Куйбишев номли колхознинг меҳнатсевар а'золари ўзларининг фидокорона меҳнатлари туфайли давлат пахта тайёрлаш планини муддатидан илгари бажардилар ва район пахтакорларининг зўр ҳурматларига сазовор бўлдилар. Улар бу йил пахта етиштиришда янги, прогрессив усулни кенг қўлладилар. Натижада ҳосил ҳар йилдагидан ҳам мўл бўлди. Айрим бригада ва звенолар илғорларнинг тажрибаларидан, агротехника фани ютуқларидан кенг фойдаланиб, мўл ҳосил етиштиришда ва уни қисқа муддат ичида йиғиб-териб олиб, давлатга топширишда юқори кўрсаткичларга эришдилар.

Ўртоқ Юлдузхон Умбатова бошлиқ звено а'золари мавжуд пахта майдонларига ғўзани 60Х45 схемаси асосида жойлаштирдилар. Ғўза парваришини юқори агротехника қоидалари асосида сифатли ўтказдилар ва ҳар гектар пахта майдонидан 47,5 центнердан «оқолтин» олишга муваффақ бўлдилар. Звено а'золари қўлга киритган ана шу муваффақиятларини далалардаги қолган ҳосилни йиғиб-териб олиш ҳамда келгуси йил мўл ҳосили учун пухта замин ҳозирлаш тадбирларини амалга ошириш блан мустаҳкамламоқдалар.

Звенонинг ватанпарвар а'золари она-Ватанимизга қўшимча равишда ҳар гектаридан яна 3 центнердан ҳосил топшириш учун фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

Б. ТЕШАБОЕВ,
П. АГАЛИЕВ.

Пахтадан мўл ҳосил йиғиб олинди

Охунбобоев номли колхоз Сирдар'ё районидаги йириклашган ва юқори ҳосилли колхозлардан ҳисобланади. Колхоз пахтакорлари бу йил 1000 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 28 центнердан оқолтин топширишга муваффақ бўлдилар. Айрим бригада ва звенолар бундан ҳам юқори кўрсаткичларга эришдилар. Айниқса ўртоқ Ҳасанов бошлиқ бригада а'золари мавжуд пахта майдонларининг ҳар гектаридан 36 центнердан ҳосил топшириб, барча колхозчиларнинг ҳурматларига сазовор бўлдилар. Бригада а'золари бутун ишчи кучи ва имкониятларини пахта йиғим-теримига сафарбар этиб, пахта тайёрлаш давлат планини муддатидан анча илгари бажарган эдилар.

Ҳозир колхозда қолган ҳосилни йиғиб-териб олиш блан бирга келгуси йил мўл ҳосили учун пухта замин ҳозирлаш тадбирлари амалга оширилаётир. Дала ишлари конвейер усулида бир-бирига мустаҳкам боғлаб олиб борилмоқда. Терилган кўсаклар пешма-пеш кўрак чувиш машинасидан ўтказилиб, сушилкаларда қуритилмоқда. Колхоз а'золари қолган ҳосилни тезда йиғиб-териб олиб, шудгорлашни қисқа муддат ичида сифатли туғаллаб олиш учун механизаторлар блан ҳамкорликда фидокорона меҳнат қилаётирлар.

П.САМБЕТОВ,
Қ. МАХАТОВ,
А. ҲАЙДАРОВА.

☆ ☆

План бажарилгандан кейинги бўшашувчилик

ПИСКЕНТ, (**«Тошкент ҳақиқати» мухбиридан**). Йиллик пахта тайёрлаш давлат плани бажарилган куни районда тўй бўлиб кетди, ҳамма хурсанд, қалбларда шодлик, шу куни катта слёт ҳам чақирилди. Слётда илғор колхозларнинг раислари, партия ташкилотларининг секретарьлари бир-бирларига навбат бермай, эришган ютуқлари, муваффақиятлари ҳақида сўзлай кетдилар. Слёт минбарига даставвал кўтарилганлардан бири — Сталин номли колхознинг раиси ўртоқ Х. Ҳайдаров: «Ҳали далаларимизда ҳосил мўл, унинг бир граммини ҳам нобуд қилмай йиғиб-териб оламиз, давлатга пландан ташқари 164 тонна пахта берамиз», деб йиғилганларни ишонтирди. Шундан кейин райондаги энг йирик Ленин номли колхознинг раиси ўртоқ Т. Худойбердиев сўз олди: у қизишиб кетиб, ва'дани катта қилиб юборди. «Биздан 360 тоннани бемалол олаберинглар», деди у. Ундан кейин сўзга чиқиб, давлатга пландан ташқари пахта бериш учун ва'да қилучиларнинг сони кўпайиб кетди. Бу ва'далардан ўзларида йўқ хурсанд бўлган район раҳбарлари счёт қоқакетдилар. «Молотов номли колхоз унча, Калинин номли колхоз мунча»... блан қўшимча топшириладиган пахта миқдори 1750 тоннага етди.

Ўша куни қилинган ва'далар ҳаводан олинган, ёки колхоз раислари оғзининг бир чеккасидан чиқиб кетган ва'далар эмас эди, балки далада қолган ҳосилни чамалаб кўриб, барча ички имкониятларини тўла ҳисобга олган ҳолда қилинган реал ва'далар эди. Лекин эртаси куниданоқ ўша дабдабали қуюқ ва'далар унитилди. Тўй ўттандан кейин районда хотиржамлик, осойишталик ҳукм сурабошлади, ҳаммаёқ сув қуйгандай бўлиб қолди. Далада қолган ҳосилнинг тақдири ҳечкимни қизиқтирмади. Натижада план бажарилгандан кейинги 26 кун ичида 1750 тонна ўрнига 360 тонна пахта топширилди холос.

«Мард сўзидан, йўлбарс изидан қайтмас»
Ўзбекда қадимдан бор шундай мақол.

Қуруқ ва'да блан қоп тикка турмас,
Пискентли пахтакор, шуни уқиб ол!
М. Воробейчиков чизган расм.

Мана, олинган қўшимча мажбуриятни ортиғи блан бажараолиш учун ҳамма имкониятлари бор бўлган Ленин номли колхознинг пахта далалари. Эгатларни оралаган киши истаганча кўрак териб олиши мумкин. Афсуски, далада кўрак тераётган кишилар жуда оз. Мавжуд 579 кишидан 130 таси ғўзапоя юлмоқда, холос. 278 киши эса иккинчи даражали ишлар блан «банд». Меҳнат интизоми бўшашиб кетган. Биз бунга колхозга келаётганимизда 1-нчи МТСнинг директори ўртоқ Пакнинг йўловчиларни кўрсатиб, «мана шу дастурхон кўтарган хотинлар, анови елкасига беқасам ташлаган йигитларнинг ҳаммаси Ленин номли колхознинг а'золари, Пискентга — сайил қилишга кетишаяпти, аҳвол мана шунақа» деган сўзларига қараб ҳам ишонч ҳосил қилдик. Шу куни ва'далари қуюқ колхоз раиси ўртоқ Худойбердиевни излаб, ҳечқаердан топиб бўлмади. Раис ўринбосари жиянини кўргани Тошкентга кетипти. Колхоз идорасида ҳам ҳечким йўқ, бухгалтерия, бош табельчи кабинетларига каттакон қулф солинган.

Аҳвол ана шундай бўлгандан кейин, раис лафзининг қадр-қиймати қаерда қолди? Бу ҳолда шарафли мажбуриятнинг бажарилиши тўғрисида гап бўлиши мумкинми, ахир?!

Колхоз раҳбарлари мағрурланиш кайфиятига берилиб, контрольлик ва талабчанликни бўшаштириб юборганларидан, ҳатто бригада бошлиқлари ўртасида ҳам меҳнат интизоми бузилди. 35—40 процентга яқин хонадон «план тўлди» деган ҳаёл блан район марказидаги қишловларига кўчиб кетиб, қатнаб ишлаётганликлари учун меҳнат унуми пасайиб кетган. Колхоз секретари тўплаган, раис қўл қўйган сводкаларда «ҳамма ишда» деб кўрсатилади. Агроном ўртоқ Иброҳимов бу сводкаларни гўё биринчи марта кўриб турган кишидек ҳайрон бўлади:

— Тўғри,— прогул қилучилар ҳам бор. Шундай бўлатуриб нега бунақа сводка беришаяпти экан-а? — дейди у қизариб.

Ҳозир хирмонларда 8 та кўрак чувиш машинаси ишламай бекор турипти. Чунки, кўрак йўқ. Кўрак далада — ғўза тупларида. Эрта-индин қор-ёмғир остида қолиб, нобуд бўлиш хавфида турипти.

Хўш, ғўзапоя юлиш ва шудгор қилиш ишлари қалай? Эҳтимол, кўпчилик куч келгуси йил ҳосили учун замин тайёрлаш блан банддир? Мутлақо ундай эмас. Бригада бошлиқларининг ўз вазифаларига совуққонлик блан қараётганликлари сабабли ғўзапоя юлаётганлар ҳам кундалик нормаларини бажараолмаётирлар. Мавжуд 8 трактордан фақат 3 таси ишламоқда. Қолганлари «қисм ва детальлари етишмаётганлиги учун» бузилиб ётипти. Уларни тузатиш ва ишга тушириб юбориш колхоз раҳбарларининг эсига ҳам келмайди.

Бу колхоз блан қўшни бўлган Сталин номли колхозда ҳам аҳвол шундай. Колхознинг М. Сафарматов, Ж. Аҳмеджонова, Қ. Рустамов, Ю. Мадаминов ўртоқлар бошлиқ бригадаларининг пахта далаларини айланган киши ҳарбир колхозчи кунига 35—40 килограммдан кўрак тераолиши мумкинлигини кўради. Афсуски, бу бригадаларнинг ҳаммасида 5 декабрь куни бирон киши ҳам кўрак термаган. 6 декабрьда эса теримга фақат 16 киши қатнашган. 420 колхозчи 2-нчи даражали ишлар блан «шуғулланган». Колхоз раҳбарларининг беларволиги, план бажарилгандан кейин «тараллани ванг қўйиб» юборганликлари сабабли давлатга беришга ва'да қилинган 164 тонна пахтадан эндигина 30 тоннаси пахта пунктига жўнатилган.

Давлатга пландан ташқари қўшимча пахта бериш учун ҳамма имкониятлар бор. Аммо колхозларнинг раҳбарлари ҳайбаракаллачиликдан, «бажарамиз, дўндирворамиз» каби қуруқ дабдабабозликдан нарига ўтаолмаётганликлари, колхозларда ишни тубдан бўшаштириб юборганликлари сабабли район бўйича давлатга қўшимча пахта топшириш мажбурияти бажарилмай қолаётир.

Районда ҳали йиллик пахта тайёрлаш давлат планини бажараолмай, планни тўлдирган колхозлар соясида келаётган колхозлар ҳам бор. Андреев номли, Каганович номли, Жданов номли колхозлар ана шулар жумласидандир.

Каганович номли колхозда айниқса аҳвол ёмон. Эндигина 3 бригадада йиллик план бажарилди. Қолган 7 бригада эса ҳали маррага яқинлашгани ҳам йўқ. 6 декабрь куни колхоз раиси И. Қиронов, партия ташкилотининг секретари Ғ. Қирғизбоев ўртоқлар 1-нчи МТС зонаси бўйича райком секретари ўртоқ Саидхўжаев блан биргаликда пахта далаларини айланиб чиқдилар. Ҳали далада ҳосил мўл, броқ теримчилар кам. Қолганлари қаерда, нима иш блан шуғулланиб юриптилар? Уч раҳбар шу масала блан қизиқиб кўрдилар. 20—30 процент колхозчи Тошкент, Пискент, Ленинободда «саёҳат» қилиб юрипти. 25—30 проценти томорқадаги иш блан овора. 5-нчи бригада бошлиғи ўртоқ Тўрақулов 2 кундан бери дараксиз. 4-нчи бригада бошлиғи ўртоқ Ш. Алимова уйида ухлаб ётипти. 8-нчи бригада бошлиғи ўртоқ М. Нишонов Пискентда, 2-нчи бригада бошлиғи ўртоқ Т. Тошматов эса томорқасида ва ҳоказо.

Хўш, бу ўртоқлар ишни қойил қилиб қўйганликлари учун «дўппиларини яримга» қилиб юриптиларми? Асло. Йиллик планни бажараолмаган бригада бошлиқлари ҳам шулар, колхозни орқага тортаётган, меҳнат интизомининг бузилишига, пахта нобудгарчилигига йўл қўяётганлар ҳам шулар. Ахир 2—3 кунлаб дала бетини кўрмайдиган, колхозчиларнинг нима иш блан шуғулланаётганликларини билмайдиган бу бригада бошлиқларининг йиллиқ пахта тайёрлаш давлат планини бажараолишларига қандай қилиб ишониш мумкин!

Ҳамма гап шундаки, колхоз правлениеси, партия ташкилоти раҳбарлари бу бригадаларда олиб борилаётган ишлар устидан тўғри ва доимий контрольлик олиб бормаганлар, талабчанлик қилмаганлар, меҳнат интизомини бузучиларга қарши ўз вақтида тегишли чора кўрмай келаётирлар. Бригада бошлиқлари ўртасидаги бебошлик шу сабаблар натижасида юзага келганлиги яққол кўриниб турипти.

5 — 6 декабрь кунлари колхоздаги 420 кишининг ярми ишга чиқмаган. Чиққанларнинг кўпи кунлик нормани бажармаган. 6 декабрь куни эса давлатга бир грамм ҳам пахта топширилмади.

Пискент район партия комитети (секретари ўртоқ Латипов) ва район ижроия комитети (раиси ўртоқ Усмонов) эришилган дастлабки ютуқлар блан мағрурланиб, ишни бўшаштириб юборган, қолган ҳосилни йиғиб-териб олиш ва шудгорлашни ўтказишга бепарво қараётган колхоз раҳбарларига тегишли чора кўришлари керак. Слёт минбаридан туриб қилинган тантанали ва'далар албатта бажарлиши лозим.

У. ЖОНГИТОВ.

К О Н С У Л Ь Т А Ц И Я

Шўр ерлар ўз вақтида ювилсин

Мирзачўл ваҳосининг пахтакорлари бу йилги ҳосил йиғим-теримини туғаллаш блан бирвақтда 1956 йилда пахта, беда, маккажўхори ва бошқа экинлардан янада мўл ҳосил етиштириш, қишлоқ хўжалик экинлари ялпи маҳсулотини янада кўпайтириш учун ҳозирдан бошлаб зўр беришлари керак. Бу вазифани бажаришда ерларни келгуси йилда экин экиш учун тайёрлаш тадбирларини ўз вақтида, сифатли қилиб амалга ошириш катта аҳамиятга эгадир.

Мирзачўл ваҳосининг ерлари ғоят унумдор бўлиб, лекин кўп жойларда сизот сувлари юза турганлиги сабабли тупроқ шўрланиб туради. Бундай ерларда қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил етиштириш учун сизот сувлари даражасини пасайтириш ва тупроқни шўрсизлантириш керак. Бунинг учун бирқатор тадбирларни амалга ошириш, жумладан, ерларни текислаш, сувдан фойдаланишни тартибга солиш, сизот сувини қочириш, шудгорлаш, шўрни ювиш ва ҳоказо ишларни қилиш керак.

Шўрни ювиш ердаги ортиқча, қишлоқ хўжалик экинлари учун зарарли бўлган ҳархил тузларни йўқотишда тез ва самарали та'сир берадиган усулдир.

Ма'лумки, ер шўрини ювиш ишини сизот сувлари бирмунча чуқур турган ва ҳаво температураси 0 градусдан баланд бўлган даврларда ўтказиш энг яхши натижа беради. Шунга биноан Мирзачўл далаларида ер шўри куз ва қиш бошида (январьгача) ювилиши лозим. Бу даврда шўрни ювиш учун кўп миқдор сув талаб этилмаганидек, тупроқ шўрдан анча яхши тозаланади, тузлар анча пастга тушади. Шўри бу даврда ювилган ерларнинг ҳосили гектарига 2,5—6 центнергача ошади. Қиш ўрталарида эса ер музлайди, каналлар ҳам музлаб дала ариқларига сув келтириш мумкин бўлмай қолади. Гарчи ариқларга бир илож қилиб сув келтирганда ҳам музлаган ер шўрини тозалаб кетказиш мумкин бўлмай қолади.

Шўрни баҳорда ювиш ҳам унча яхши натижа бермайди. Чунки бу маҳалда ёғингарчилик туфайли сизот сувлари кўтарилган бўлади. Бунинг устига ер шўр ювиш мақсадида суғорилса, лойланиб тезда яхши етилмайди, тупроқни экин экишга сифатли қилиб тайёрлаш қийин бўлади. Шунинг учун ер шўрини ювишни кейинга суриш мутлақо ярамайди. Мавжуд сувдан унумли фойдаланиш, бунинг учун ерни ювишга яхши тайёрлаш, шўрни барвақт ювиб олиш керак.

Шўр ювишни шудгорлаш блан тўғри қўшиб олиб бориш керак. Пахтаси териб олинган далалар ғўзапояси йиғиштирилиб, шудгорлангандан кейин шўр ювилиши керак. Броқ кўпгина колхозлар йиғим-теримни чўзиб юбориб январьгача ҳамма ер шўрини ювиб ололмайдилар. Бирқанча ернинг шўри қиш ва эрта баҳор даврларида, я'ни сизот сувлари кўтарилган даврда ювиладир.

Бундай ҳолга йўл қўймаслик ва шўр ювиш ишини тезлатиш учун айрим қаттиқ шўрланган, айниқса оғир тупроқли ерларнинг шўрини шудгорлашдан олдин, яхшилаб тайёрлаш шарти блан ювиш керак. Бунинг учун пахта далаларини мола тирқалган чизел ёки корчевалка машиналари блан юмшатиш, эгатларни текислаш лозим. Экин майдонларининг бир қисмида ерни юза юмшатиб шўр ювиш, асосий майдонларда шудгорлаш кетидан ювиш йўли блан ҳамма ерда тупроқ вақтида шўрдан тозаланади, сизот суви кўтарилиш хавфининг олди олинади.

Шўр доғи бўлган ерларни ювиш ва ўзлаштириш алоҳида э'тибор қилишни талаб этади. Мирзачўл ерларида шўр доғлар кўп учрайди. Шўр доғлар хўжаликка катта зарар келтиради. Чунки айрим хўжаликларда ерлар яхши текисланмагани, сизот сувлари яхши қочирилмагани учун шўр доғлар бутун майдоннинг 15—20 процентини ташкил этади.

Одатда шўр доғлар участкадаги дўнгроқ жойларда бўлади. Бу ерларда фақат шўрни ювишнинг ўзи блан масала ҳал бўлмайди. Шўр доғларни танлаб ювиш керак. Бунинг учун сизот суви даражасини пасайтириш, дўнгларни яхшилаб текислаш, маҳаллий ўғит солиш, шудгорлаш шу блан бирга албатта куз ва эрта қишда ювиш зарур. Ерни 25—40 сантиметр чуқурликда ҳайдов қатламининг зичланиб қолган остки қисмини ағдариб ҳайдаш лозим. Шунда зич қават юмшайди, сувни яхши ўтказади, шўр тозаланиб ювилади. Бунинг учун ерни ағдармали плуг блан 25—27 сантиметр чуқурликда ҳайдаш, бунда беш корпусли тупроқ чуқурлагичи бўлган П—5—35—П плугларидан фойдаланиб ерни 40 сантиметр чуқурликда юмшатиш керак.

Оғир тупроқли ерларда шўр доғли дўнгларни олдиндан чизел блан юмшатиб текислаш лозим. Бу ерлар текисланиб бўлгач, уларга шудгорлаш олдидан албатта маҳаллий ўғит солиш керак. Шундан кейин бутун участка чуқур ҳайдалади ва борона бостирилади. Шўр доғлар тузланиш даражасига қараб бир ва бирнеча марта ювилади. Сув бериш нормаси ҳам ҳархил бўлади.

Тупроқнинг шўрдан яхши тозаланиши учун ювиш техникасига қат'ий риоя қилиш керак. Бутун майдони ювиладиган участкаларга сув қўйишдан олдин уларни чекларга бўлиш, чекларни пол блан ажратиш, вақтинча ариқлар қазиш керак. Сўнгра чеклар сув бостирилиб кўллатилади. Сув оқава қилинмайди, ёки бир чекдаги сув қўшни чекка ўтказилмайди.

Чеклар ҳархил катталикда бўлиши мумкин. Ер қанчалик текис ва тупроғи сувни кам ўтказадиган бўлса чеклар шунчалик катта бўлади. Ер унча-мунча нишаб бўлса, сувнинг текис ёйилиб яхши кўлланиши учун чекларни 0,10—0,20 гектар катталикда қилиб ажратиш керак.

Пол олиш ва вақтинча ариқ қазиш ишлари УКП ёки КПУ—2000 А. машиналари блан бажарилади. Ариқ қазишда машина параллель ҳолда икки марта юритилади. Шунда ариқ етарли даражада чуқур бўлиши блан бирга пол ҳам олинади. Пол сувни талаб қилинганча қалинликда бостиришни та'минлайдиган даражада баланд бўлади.

Мирзачўл далаларида ернинг шўрланиши ва ботқоқланишига қарши курашиш мақсадида катта-катта коллектор, кўпгина зовурлар қазилган. Зовурлар чуқур, сув яхши оқиб турадиган бўлса ер шўри яхши ювилади. Шунинг учун зовурлар доим тоза ва яхши ҳолатда бўлиб туриши керак.

Бунинг учун зовурлардаги ўтларни ўриб олиш, лойқани тозалаш, бузилган қирғоқларни тузатиш лозим.

Янгидан ўзлаштирилаётган, шунингдек сизот сувлар юза (0,75—1,25 метр чуқурликда) турган эски ерлар шўрини ювишда доимий зовурлардан ташқари вақтинчалик, кичик зовурлардан ҳам кенг фойдаланиш керак. Колхозларда ва тажриба станцияларида вақтинчалик зовурларни синаб кўриш яхши натижа берди: шўр тоза ювилиши блан бирга, ер анча тез етилади.

Вақтинчалик зовурлар КМ—800 ёки Д—267 маркали канавакопателлар блан 0,7—0,9 метр чуқурликда қазилади. Бу зовурлар бир-биридан 40—80 метр олислатиб қазилади ва асосий коллектор ёки чуқур зовурларга уланади. Ерни ҳайдаш ёки уни экин экишга тайёрлаш олдидан вақтинчалик зовурлар бульдозер ёки грейдер блан кўмилади.

Шўрҳок дала ёки доғларни ювишда қанча сув қўйилиши ернинг шўрланиш даражаси, тупроқнинг сув ўтказучанлиги, сизот сувларининг чуқурлиги ва оқиш шароитига қараб белгиланади. Бунда тупроқ шунчалик шўрсизланиши керакки, натижада тузларнинг экинларга бўладиган зарарли та'сири тамомила йўқолсин. Бунинг учун тупроқнинг бирметрли қаватидаги хлорнинг миқдори экин экиш пайтида 0,01 процентдан ошмаслиги лозим. Тупроқни шу хилда шўрсизлантириш учун ўрта ва қаттиқ шўрланган ерларни албатта сизот сувлари анча паст (2,5—3 метр) тушган шу кунларда ювиш керак.

Эскидан экин экилиб келинаётган ерлар шўрини ювишда тахминан қуйидаги норма блан сув қўйилиши мумкин. Шўри кам ерлар бир марта ювилиб, ҳар гектарга 1500—2500 кубометр, ўртача шўрланган ерлар 2—3 марта ювилиб бунда жа'ми 2500—3500 кубометр, қаттиқ шўрланган ерлар 3—4 марта ювилиб жа'ми 3500 — 4500 кубметр сув сарфланади. Енгил, сувни яхши ўтказадиган ерларга камроқ, оғир тупроқли ерларга кўпроқ миқдорда сув берилади.

Мирзачўл далаларида 1956 йилда экин экиш учун анчагина партов ва янги ерлар ўзлаштирилади. Бу ерларнинг кўпчилиги шўрҳок. Уларнинг шўрини ювиш ва ўзлаштириш учун ўз вақтида тегишли ҳозирликларни кўриш керак. Ерларни текислаш, тупроғини ишлаш, зовурлар, доимий ҳамда вақтинчалик суғориш ариқлари қазиш, пол кўтариш лозим. Механизация воситаларидан тўла, унумли фойдаланиб бу ишларни қисқа муддатда бажариб олиш зарур. Шунда ер шўри энг қулай муддатда ювилиб олинади.

Мирзачўлнинг бўз ва партов ерларида ёввойи ўсимликлар кўп бўлади. Тупроғи юмшоқ ер сувни яхши ўтказади. Шунинг учун бу ерларни ёввойи ўсимликлардан тозалаб, чуқур ҳайдаб, борона ва мола бостириб, сўнгра шўрини ювиш керак. Янгидан ўзлаштирилаётган ерни ҳайдаш, унинг шўрини ювиш олдидан яхшилаб текислаш керак.

Сизот сувларининг яхши оқиб туриши ҳам муҳим. Бунинг учун янги ерларда коллектор ва зовурлар қуриш керак. Коллектор ва зовурларни иложи борича чуқур қазиш лозим. Шунда сизот сувлари оқими яхшиланади. Бундан ташқари сизот юза турган ерларда ёрдамчи ва вақтинчалик зовурлар ҳам қазиш керак.

Шўрҳок бўз ва партовлар тупроғида одатда туз миқдори анча кўп бўлади. Шунинг учун бу ерлар шўрини ювишда сув кўп сарфланади. Масалан, ўртача шўрланган ерларнинг ҳар гектарига 4000—6000 кубометр қаттиқ шўрланган ерларнинг ҳар гектарига 6000 — 8000 кубометр, жуда қаттиқ шўрланган ерларнинг ҳар гектарига эса 8000 — 10000 кубометр сув берилади.

Эрта кўкламда тупроқ қурийбошлаши бланоқ полларни бузиш, вақтинчалик ариқларни кўмиш, оғир борона бостириш керак. Агар даланинг ҳамма майдони баравар етилмаса айрим етилган жойлар танлаб трактор ёки от борона блан ишланади.

Ер вақтида бороналанганда ердаги нам бўғланиб кўтарилмайди, демак тупроқ остига ювилиб тушган туз қайта ер бетига чиқмайди, нам ҳам сақланади. Шу блан бирга эрта унадиган бегона ўтлар ўсишга киришмасданоқ йўқ қилиб юборилади, тупроқ экишга яхши тайёрланади.

А. НЕРОЗИН,
СоюзНИХИ старший илмий ходими.

Совет туристлари Югославияда. **Суратда:** Ниш шаҳрининг аҳолиси совет туристлари блан суҳбатлашмоқда.

А. Гусев фотоси (ТАСС фотохроникаси).

Польша Халқ Республикаси Сейми делегацияси Москвага келди

СССР Олий Советининг таклифига мувофиқ, Польша Халқ Республикаси Сейми делегацияси 8 декабрьда Москвага келди.

Делегацияга Сейм маршали, Давлат Кенгаши раисининг ўринбосари, Польша Фанлар академиясининг президенти Я. Дембовский бошчилик қилмоқда. Делегация составида Сейм вице-маршали, Сеймнинг ташқи ишлар комиссияси раиси С. Кульчиньский Вроцлав университетининг профессори, Сейм ташқи ишлар комиссияси раисининг ўринбосари О. Длуский, Давлат Кенгашининг секретари М. Рибицкий, Сейм бюджет комиссияси раисининг ўринбосари Л. Стасяк, ҳафталик «Дзись ва ютро» газетасининг бош редактори, Сеймнинг ташқи ишлар комиссияси а'зоси Д. Городиньский, Сейм саноат комиссияси раисининг ўринбосари, Краковдаги кончилик-металлургия академиясининг профессори В. Бернавский, «Покуй» металлургия заводининг металл эритувчиси К. Вадула, адабиётчи М. Яроховская, Сейм саноат комиссиясининг а'зоси кемасоз инженер С. Солдек бор. Г. Трояновский делегациянинг секретаридир.

Внуково аэропортининг биноси Польша Халқ Республикаси ва Совет Иттифоқининг давлат байроқлари блан безатилган эди. Польшадан келган меҳмонларни СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг раиси А. П. Волков, СССР Олий Совети Миллатлар Советининг раиси В. Т. Лацис, СССР министрлари, СССР ва РСФСР Олий Советларининг депутатлари, СССР Олий Совети Президиумининг ва СССР Ташқи ишлар министрлигининг мас'ул ходимлари, Москва меҳнаткашларининг жуда кўп вакиллари, журналистлар кутиб олдилар.

Делегацияни Польшанинг СССРдаги Фавқулодда ва Мухтор Элчиси В. Левиковский ва Элчихона ходимлари ҳам кутиб олдилар.

Иттифоқ Советининг раиси А. П. Волков Польша Халқ Республикаси Сейми депутатларини СССР Олий Совети ва бутун совет халқи номидан қизғин табриклади.

Делегация раҳбари Польша Халқ Республикаси Сеймининг маршали Я. Дембовский жавоб нутқи сўзлади. (ТАСС).

ПОЛЬШАДА МЕДИЦИНА ХОДИМЛАРИ ТАЙЁРЛАШ

ВАРШАВА, 8 декабрь. (ТАСС). Польшада медицина ходимлари тайёрлашга катта аҳамият берилаётир. Ҳозирги вақтда республикада 10 та медицина академияси бор. Бу академиялар урушдан кейинги йилларда очилди. Медицина техникумлари ва мактабларининг кенг шохобчаси барпо этилди.

Буржуа Польшаси врачлар сони жиҳатидан Европада энг кейинги ўринлардан бирини олиб турар эди. Ҳар 100 минг аҳолига 37 врач тўғри келар эди. Уларнинг кўпчилиги шаҳарларда бўлиб, қишлоқ аҳолиси медицина ёрдамидан деярлик маҳрум этилган эди.

Халқ ҳокимияти йиллари ичида олий ма'лумотли мингларча медицина ходимлари тайёрланди. Ҳозирги вақтда ҳар 100 минг аҳолига қарийб 60 врач тўғри келади. Кейинги олти йил ичида Польшада 30 мингга яқин медицина ҳамширалари тайёрланди.

МХРДА МАДАНИЙ РИВОЖЛАНИШ ИШЛАРИ

УЛАНБАТОР, 8 декабрь. (ТАСС). Мўғулистон Халқ Республикасида халқ ҳокимияти йиллари ичида маданий юксалиш соҳасида катта ўзгаришлар бўлди. Мамлакатда саводсизлик асосан тугатилди, маданий муассасаларнинг кенг тармоғи барпо этилди. Революциядан илгари Мўғулистонда бундай муассасалар йўқ эди.

«Унен» газетасининг хабар беришича, ҳозирги вақтда МХР шаҳарларида ва қишлоқларида 57 та клуб, 30 дан ортиқ кутубхона, ва 400 га яқин ўқишхона, 100 театр ва киноустановка, шунингдек киностудия бор. Давлат цирки ишлаб турибди.

Ҳозирги вақтда мамлакатда 26 та газета ва 16 та журнал нашр этилмоқда.

ГДРда Ғарбий Берлиндаги жосуслик ташкилотининг агентлари қамоққа олинди

БЕРЛИН, 8 декабрь. (ТАСС). АДН агентлиги Германия Демократик Республикаси давлат хавфсизлиги министрлигининг ахборотини билдирди. Ахборотда айтилишича, кейинги вақтда Ғарбий Берлиндаги «ваҳшийликка қарши кураш группаси» деб аталган жосуслик ташкилотининг бирқанча агентлари қамоққа олинган. Қамоққа олинганлар Германия Демократик Республикасига қарши жиноёткорона ишлар — қўпорувчилик ишлари блан шуғулланганлар. Қамоққа олинганлар орасида жосуслик марказига ГДРнинг корхоналари тўғрисида ма'лумотлар топшириб турган Эвальд Янтке ва Альфред Хольц ҳам бор.

АҚШ ғарбийгерман армияси учун қурол-яроғ етказиб бермоқда

НЬЮ-ЙОРК, 8 декабрь. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентлигининг Бонндаги мухбири хабар беради: Бонннинг расмий доираларида 7 декабрьда билдирилган хабарга қараганда, Қўшма Штатлар январь ойи бошларида янги немис армияси учун америка қурол-яроғларини етказиб бера бошлайди.

Шу блан, — деб ёзади мухбир, — Американинг Атлантик иттифоқини мустаҳкамлаш учун немисларга 500 минг кишидан иборат қуролли куч ташкил қилишда ёрдам беришга мўлжалланган катта программаси амалга оширилабошлайди.

Етказиб бериладиган қурол-яроғлар орасида танклар, тўплар, ўқ-дори ва бошқа ҳарбий анжомлар бўлади. Бонн яқинидаги Андернахда Америка офицерлари жойлаштирилади. Бу офицерлар ҳарбий хизматга янги олинган немисларни Америка қурол-яроғидан фойдаланишга ўргатадилар.

Қўшма Штатлар, дейилади хабарда, немис армияси учун 700 миллион долларлик қурол-яроғ ғамлаб қўйган. Шу қуролдан 360 миллион доллар миқдоридаги қурол-яроғ Ғарбий Германияда турибди, қолган қисми Американинг шарқий қирғоғидаги портларда ва Францияда турибди.

Кипрда аҳвол

ЛОНДОН, 8 декабрь. (ТАСС). Матбуотда босилган хабарларга қараганда, Кипрдаги инглиз ма'мурлари оролда фавқулодда ҳолат жорий қилингандан кейин Кипр аҳолисига қарши — ўз тақдирини ўзи ҳал этиш ҳуқуқи берилишини талаб қилаётган маҳаллий аҳолига қарши жазо чораларини кучайтирганлар. Мустамлакалар министри Леннокс-Бойднинг баёнотига қараганда, кипрлилардан 135 киши оролнинг қамоқ лагерьларига қамаб қўйилган. Кипрнинг ғарбий қирғоғидаги Фафосда инглиз суди яқинда 15 яшар ўқувчи Деметриусни миллий-озодлик ҳаракати қатнашчиларидан бири ўлим жазосига ҳукм қилинганига қарши норозилик билдириш юзасидан чақирилган йиғилишда қатнашганлиги учун тан жазосига ҳукм қилган. Никозияда инглиз қўшинлари кеча шаҳарнинг греклар маҳалласини ўраб олиб, инглиз солдатларига қилинаётган ҳужумларда қатнашувчиларни қидирганлар.

Ма'лумки, инглиз ма'мурлари Кипр «муҳим стратегик ҳарбий базадир» деган баҳона блан кипрлиларнинг ўз тақдирларини ўзлари ҳал қилиш ҳуқуқи тўғрисидаги талабларини қондиришдан бош тортмоқдалар.

Кипр аҳолиси орол территориясидаги четэл ҳарбий базаларига қарши, ўз миллий орзуларининг қондирилиши учун курашни давом эттирмоқда. Яқинда Никозияда Кипрдаги инглиз ҳукмронлигига қарши норозилик билдирган шиорлар остида намойиш бўлди. Кеча 300 га яқин намойишчи «Биз ўзимизга ҳечқандай шартсиз ва ҳарбий базаларсиз ўз тақдиримизни ўзимиз белгилаш ҳуқуқи берилишини талаб этмоқдамиз!» деган шиорлар блан Лимасол кўчалари бўйлаб ўтди.

ПАРИЖ, 8 декабрь. (ТАСС). Франс Пресс агентлигининг Никозиядан олиб берган хабарига қараганда, Англиянинг Никозияга келган авиация министри Де Л'Айл Энд Далли баёнот бериб, «Кипр Англиянинг ҳарбий-ҳаво кучлари учун ҳарқачондагига қараганда ҳам муҳимроқ базадир» деган. Министр, Лимасол шаҳри яқинидаги ҳарбий-ҳаво базаси «Ўрта Шарқдаги ҳарбий-ҳаво базалари шохобчасида муҳим роль ўйнамоғи лозим» деган.

БМТ Бош Ассамблеясининг X сессияси

Махсус сиёсий комитет 18 давлатни бир йўла БМТга қабул этиш тўғрисида қарор қабул қилди

НЬЮ-ЙОРК, 8 декабрь. (ТАСС). 7 декабрьда Махсус сиёсий комитет Бирлашган Миллатлар Ташкилотига янги а'золар қабул қилиш тўғрисидаги масалани муҳокама қилиб бўлди.

Перу делегати Белаунде ўз нутқида, а'золикка қабул қилиш тўғрисида ариза берган 18 мамлакатнинг ҳаммаси ўзларининг халқаро мажбуриятларини бажаришга тайёрдир ва шу сабабдан уларни БМТ а'золигига қабул қилиш масаласини ҳал этишда тўсқинликлар бўлмаслиги лозим, деб уқтириб ўтди.

АҚШ вакили Лоджнинг нутқи Америка Қўшма Штатларининг 18 давлатни Бирлашган Миллатлар Ташкилотига қабул қилишга тўсқинлик қилиш ниятида эканлигини кўрсатди. Лодж фақат «қабул шартларига жавоб берган», я'ни АҚШга хуш келган мамлакатларнигина а'золикка қабул қилишни талаб этди. АҚШ вакили, менинг делегациям Албанияни, Болгарияни, Венгрияни, Мўғулистон Халқ Республикасини ва Руминияни БМТга қабул қилишни ҳечқандай шаклда ҳам қўллаб-қувватламайди, деди. Шу блан бирга Лодж бу давлатларга қарши қаратилган ҳуружларни қилди.

Лоджнинг, бу давлатларни қабул қилиш ҳақидаги масала Хавфсизлик Кенгашида овозга қўйилган вақтда АҚШ «вето»ни қўлланиш ниятида эмас, балки овоз беришда бетараф қолади, деган баёноти шуни кўрсатадики, АҚШнинг янги а'золар қабул қилиш масаласини Хавфсизлик Кенгашида ҳал қилган вақтда бетараф қолиш йўли блан зарур миқдорда овоз тўплашга халақит бериш ниятида бу масаланинг ҳал этилишига аллақачондан буён қўлланиб келаётган практикасидан қайтишни аввалгича сира истамаётганлигини кўрсатади.

Совет Иттифоқи вакили Я. А. Малик 28 мамлакат резолюцияси проектини қувватлаб чиқди.

Малик шу блан бирга бундай деди: янги а'золар қабул қилиш тўғрисидаги масалани Хавфсизлик Кенгашида муҳокама қилиш соҳасидаги кўпйиллик тажриба шуни кўрсатдики, овоз бериш вақтида бетараф қолиш агар бундай бетарафлик гуруҳбозликка айланса ва муайян сиёсий мақсадлар йўлида фойдаланиладиган бўлса, у ёки бу давлатни қабул қилиш ҳақидаги масалани ҳал қилган вақтда қарши овоз беришга тенг келади.

Бу тажриба шунга ўргатадики, деди Малик, Хавфсизлик Кенгашида овоз берган вақтда бетараф қолиш янги а'золар қабул қилиш тўғрисида бамаслаҳат ижобий қарорлар қабул қилишга қасддан тўсқинлик қилишдан бошқа нарса эмас. Албанияни, Венгрияни, Руминияни, Болгарияни ва Мўғулистон Халқ Республикасини БМТга қабул қилиш Хавфсизлик Кенгашида овоз берган вақтда бетараф қолиш йўли блан кўпйиллар давомида пайсалга солиниб келинмоқда. Бу нарса мазкур давлатларга ва уларнинг халқларига нисбатан қилинган муайян сиёсий адолатсизлик ҳаракати эди. Бу — Уставни тўғридан-тўғри бузиш эди, чунки мазкур давлатларнинг БМТ а'золигига қабул қилинишига қаршилик кўрсатилишига Устав ва унинг 4-нчи моддаси сабаб бўлмасдан, балки мазкур давлатларнинг ички тартиби бирон сабаб блан кимларга ёқмаган бўлса, шу кишиларнинг сиёсий мулоҳазалари сабаб бўлиб келди.

Сўнгра сўзга чиққан Ҳиндистон вакили Кришна Менон, Бош Ассамблеянинг ҳозирги сессиясида кўпгина делегациялар муҳокама қилинаётган масаладаги позицияларини ўзгартирдилар ва эндиликда бу масалани муваффақиятли ҳал қилиш учун қулай вазият вужудга келмоқда, деб уқтириб ўтди. Кришна Менон уқтириб ўтдики, дун'ёнинг катта районларини БМТ ишида иштирок қилишдан бундан буён ҳам четда қолдириш бутун дун'ёда тинчлик учун хавфлидир.

Ҳиндистон вакили ба'зи делегатларнинг Мўғулистон Халқ Республикасини БМТга қабул қилишга қарши келтираётган далиллари асоссиз эканлигини кўрсатиб, бундай деди: Мўғулистон Халқ Республикаси асрлардан буён мустақил давлат сифатида яшаб келмоқда. Бу давлат, деди у, кечагина тузилган эмас. Бошқа давлатлар сингари Мўғулистон давлати ҳам БМТга қабул қилиниш ҳуқуқига тўла эгадир. Менон Мўғулистон Халқ Республикасининг мустақиллигини ва тўла суверенитетини тасдиқлайдиган ҳужжатлардан парчалар келтирди.

Журналистлар шунга э'тибор бердиларки, Менон баёнотининг шу қисмини эшитгандан кейин Лодж намойишкорона равишда мажлис залидан чиқиб кетди. Менон ўз сўзининг охирида, Хавфсизлик Кенгаши Бош Ассамблеядаги жуда кўп делегацияларнинг истагини назарга олиб, янги а'золар қабул қилиш проблемасини дарҳол ҳал этиши лозим, деди.

Комитетнинг кундузги мажлисида умумий дискуссияда Франция ва Канада вакиллари сўзладилар.

Франция вакили Ордонно ўз мамлакати БМТнинг универсаллиги принципини қувватлаганлигини айтди. Броқ, шунга қарамай, у ўз делегацияси резолюция проекти овозга қўйилган вақтда бетараф қолажагини, чунки унда «18 мамлакатдан ба'зиларини қабул қилиш масаласида писандалар борлигини» айтди. Франция делегати резолюция проектига Куба тақдим этган тузатишларни ёқлаб гапирди. Бу тузатишлар янги а'золар қабул қилиш масаласини ҳал қилишга қарши қаратилгандир. Франция вакили, менинг делегациям 18 мамлакатдан ҳарбири қабул қилиш ҳақида ўз фикрини Хавфсизлик Кенгаши мажлисида айтади, деди.

Канада вакили Мартин янги а'золар қабул қилиш ҳақидаги масала Комитетда самарали муҳокама қилинганлигини қайд қилиб, кўпчилик делегацияларнинг фикрича, ҳозирги вақтда БМТ а'золари, сонини кўпайтириш масаласини муваффақиятли ҳал қилмоқ учун ҳамма шароитлар мавжуд, деди. У ҳамма делегацияларга шу нарсани назарга олишни маслаҳат қилдики, янги а'золар қабул қилиш масаласини ҳал этишнинг муваффақиятсизликка учраши ҳозирги вақтда жуда жиддий оқибатларга сабаб бўлиши мумкин. Канада делегати Куба тақдим этган тузатишларга қарши чиқди.

Шундан кейин Комитет 28 мамлакат резолюцияси проектини ва унга тақдим этилган тузатишларни муҳокама қилишга ўтди.

Мексика, Англия, Сальвадор, Колумбия, Боливия, Ҳиндистон вакиллари 28 мамлакат резолюцияси проектини қувватлаб ва Куба тақдим этган тузатишларга қарши гапирдилар.

Совет Иттифоқи вакили Я. А. Малик 28 мамлакат резолюцияси проектига совет делегацияси тақдим этган тузатиш тўғрисида баёнот берди. Совет Иттифоқи делегацияси, деди у, шу фактга ижобий қарайдики, резолюция проектининг соавторлари — 28 мамлакат делегациялари ўз проектига қўшимча киритдилар. Бу қўшимча ундаги таклифни, я'ни совет делегацияси тақдим этган тузатишда айтилган 18 давлатнинг ҳаммаси Бирлашган Миллатлар Ташкилотига қабул қилинсин, деган таклифни аниқроқ ифода қилиб беради.

Таклифнинг бу хилда аниқроқ ифода қилиниши, деди Я. А. Малик, муҳим аҳамиятга эга ва совет делегацияси томонидан 28 мамлакат резолюцияси проектига тақдим этилган тузатишнинг мазмунига асосан мос келади. Совет делегацияси, деди у ўз сўзини давом эттириб, Махсус сиёсий комитет резолюциясида БМТга қабул қилиш кўзда тутилган ана шу 18 давлатнинг ҳаммасини номма-ном кўрсатиб ўтишни афзал кўради, албатта. Броқ, резолюция аниқроқ ифода қилинганлигини назарга олиб ва бу масалада якдилликка интилиб совет делегацияси ўзи тақдим этган тузатишнинг овозга қўйилишини талаб этмайди.

Овозга қўйилган 28 мамлакат резолюцияси проекти жуда кўпчилик овоз блан қабул қилинди. Овоз беришда қатнашган 59 делегациядан 52 таси резолюция проектини ёқлаб овоз берди. Куба делегацияси блан чанкайшичигина резолюция проектига қарши овоз берди. Беш делегация (АҚШ, Франция, Бельгия, Греция ва Исроил) овоз беришда бетараф қолди. Куба делегацияси тақдим этган ҳамма тузатишлар анча кўпчилик овоз блан рад этилди. Махсус сиёсий комитетнинг резолюцияси бугун Бош Ассамблеянинг ялпи мажлисида муҳокама қилинади ва шундан кейин резолюция Хавфсизлик Кенгаши муҳокамасига топширилиши лозим.

Тошкент бадиий ва хроникал фильмлар студиясида «Стадионда учрашамиз» кинофильмининг с'емкаси ва монтажи тугалланмоқда. **Суратда:** режиссёр-постановкачи **Д. Собитов** ва монтажчи **Х. Умаровалар** янги фильмни монтаж қилмоқдалар.

Р. Полтиэлов фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

Миллий музика асбоблари фабрикаси

Оржоникидзе поселкасида миллий музика асбоблари ишлаб чиқарувчи фабрика қурилиши кенг кўламда қизитиб юборилди.

Янги фабрика учқаватли бинога жойлашади. Унинг цехлари илғор техника блан жиҳозлантирилади. Миллий музика асбобларини ишлаб чиқариш тўла механизациялаштирилади. Бу ерда кўп миқдорда дутор, ғижжак, рубоб ҳамда Ўзбекистон, Туркманистон ва Қирғизистон халқ музика асбобларининг бошқа турлари тайёрланади.

Янги фабриканинг ташкил этилиши миллий музика маданиятини ривожлантиришда катта аҳамиятга эга. Ишлабчиқаришнинг фабрика шароити музика асбоблари сифатини анча яхшилаш имконини беради. Мазкур фабрикада Ўрта Осиёдаги қардош республикаларда кенг тарқалган миллий музика асбобларининг бирқатор янги турларини ишлаб чиқаришни ўзлаштириш вазифаси турипти.

Миллий музика асбобларини ишлаб чиқаришда кадрлар масаласи ҳамавақт муҳим масаладир. Ҳозиргача музика асбоблари тор, тарқоқ ва ноқулай биноларда ишлаб чиқарилар ва бу кўп миқдорда кадрлар тайёрлаш ишини йўлга қўйишга имкон бермас эди.

Янги фабриканинг ишга туширилиши блан музика асбобсозлиги бўйича мутахассис кадрлар тайёрлаш проблемаси ҳам ҳал бўлади. Кекса халқ усталаридан Алиохун, Кимеев ва бошқа ўртоқларга шогирдларнинг катта группасини бириктиб қўйиш мўлжалланди.

Янги фабрика катта ва кенг цехларни ўз ичига олади. 8 минг кубометр майдонда қурилиш ишлари бажарилади. Ҳозир бу ишларнинг ярмидан кўпроғи бажарилиб бўлди. 1 январьда қурилишнинг биринчи навбати ишга туширилади ва фабрика шароитида халқ миллий музика асбоблари ишлаб чиқариш бошлаб юборилади.

Оҳангаронда промкомбинат

Ҳозир маҳаллий ва ёқилғи саноати область бўлими Оҳангарон шаҳрида промкомбинат қуриш юзасидан тайёргарлик ишларини бошлаб юборди.

Оҳангарон промкомбинатини ташкил этишдан мақсад — Оҳангарон лойи, каолини, оҳангарон ва маҳаллий ёқилғисидан ҳартурли қурилиш материаллари ишлаб чиқаришдир. Янги комбинат қурилиш материаллари ишлаб чиқишни уюштиради ва ривожлантиради.

Яқин вақтлар ичида бу ерда оҳактош қазиб чиқаришни кенг кўламда бошлаб юбориш белгиланди. Область шу кунгача ўз эҳтиёжини Жиззаҳдан келтириладиган оҳактош ҳисобига қоплаб келар эди. Оҳангаронда ҳар йили 6-8 минг тонна ҳажмида оҳактош чиқариш мўлжалланмоқда.

Рассомларнинг янги асарлари

Тошкент шаҳрининг тасвирий сан'аткорлари, графиклари, скульпторлари ва наққошлик сан'атининг усталари давлатимиз ҳаётидаги машҳур воқиаларга, жумладан биринчи рус революциясининг 50 йиллиги Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 40 йиллигига бағишланган асарлар яратиш масаласига алоҳида э'тибор бермоқдалар. Улар ана шу темаларга бағишлаб уюштириладиган бадиий виставкага қизғин тайёрланмоқдалар ва бу соҳада қизғин иш олиб бораётирлар.

Масалан, ёш сан'аткор М. Саидов «М. И. Калинин Самарқандда» номли картинаси учун материал йиғмоқда, рассом Ф. Гришченко Фрунзе ва Охунбобоев ўртоқларнинг Ўзбекистонда гражданлар уруши йилларидаги фаолиятларини акс эттирувчи скульптура яратмоқда. Рассомлардан М. Набиев, В. Петров ва бошқалар эса пахтачилик темасида ижодий иш олиб бормоқдалар.

Боксчилар учрашуви

7 декабрьда Тошкент давлат циркида Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон пойтахтлари терма командалари ўртасида бокс бўйича ўртоқлик учрашувлари бошланди.

Энг енгил вазн боксчилари — биринчи разрядли А. Гильманов (Ашхобод) — С. Тўхтагулов (Фрунзе) биринчи бўлиб рингга чиқдилар. Қирғизистон вакили Тўхтагулов очколар блан ғалаба қозонди. Тошкентли боксчилардан Г. Кириллов, Ш. Зокиров, Ф. Васильев, Н. Хуснитдинов, В. Гранаткин, И. Юсупов ва С. Козлов мусобақаларнинг биринчи кунида муваффақият блан чиқдилар. Биринчи ярим ўрта вазнда чиққан Э. Голобков (Тошкент) олмаотали боксчи Р. Башировга ютқазди. Иккинчи ярим ўрта вазнда Қозоғистон вакили Хайритдинов тошкентли В. Мисюра устидан қийинчилик блан ғалаба қозонди.

Мусобақалар 5 кун давом этади. (ЎзТАГ).

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 10/XII да **Чин муҳаббат,** 11/XII да кундуз **Алишер Навоий,** кечқурун **Қутлуғ қон.**

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 10/XII да **Қизил гул («Аленький цветочек»),** 11/XII да кундуз **Раққоса.** Ўзбекистон ССР халқ артисти, Сталин мукофоти лауреати **Мукаррама Турғунбоева,** Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист **Б. Завьялов** ва солист **Л. Баширова** қатнашадилар.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 10/XII да **Фарҳод ва Ширин,** 11/XII да **Нурхон.**

НАВОИЙ номли—эрталаб соат 10 да ва кундуз 12 да **Чавандоз қиз,** кундуз соат 2 дан **Қизил ва қора** (иккала серия).

«ИСКРА» — сеанслар олдидан киножурнал — **Н. А. Булганин** ва **Н. С. Хрушчевнинг Деҳлига келиши.**

«ЁШ ГВАРДИЯ» — эрталаб соат 10 да **Мардлик мактаби.**

АЛИШЕР НАВОИЙ НОМЛИ ОПЕРА ВА БАЛЕТ ТЕАТРИДА

11 декабрьда кечқурун

ГУЛСАРА

Спектакльда: СССР халқ артисти, Сталин мукофоти лауреати **Ҳалима Носирова,** Ўзбекистон ССР халқ артисти, Сталин мукофоти лауреати **Мукаррама Турғунбоева,** Ўзбекистон ССР халқ артистлари **Назира Аҳмедова, Фотима Борухова, Маҳмуджон Ғафуровлар** қатнашади.

ЭСТРАДА ТЕАТРИДА

10 ва 11 декабрьда

Ўзбекистон совет композиторлари 2-нчи с'ездига бағишланган

катта концертлар

Концертда: Ўзбекистон ССР халқ артисти, Сталин мукофоти лауреати **Мукаррама Турғунбоева,** Ўзбекистон ССР халқ артисти **Фотима Борухова,** Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Муҳамаджон Мирзаев, Гавҳар Раҳимова, Маргарита Оқилова, Мар'ям Тўхтаева, Наби Ҳасанов,** Ўзбек давлат эстрадасининг солисти **Жуманазар Бекжонов,** Ўзбекистон халқ ҳофизи **Ма'мурjон Узоқов** ва «Баҳор» хореография ансамбли қатнашади.

Концерт кеч соат 8 яримда бошланади. Касса кундуз соат 2 дан очилади.

«УЗБЕКСЕЛЬМАШ» ЗАВОДИГА

3, 4, 5, 6 разрядли **токарьлар, йиғувчи слесарьлар, прессчи-темирчилар, газосваршиклар, қуйиш касбларига эга бўлган ишчилар: қолипчилар, залившиклар, обрубшиклар, наждакниклар; юкчилар** ва **ёрдамчи ишчилар**

КЕРАК

Заводнинг кадрлар бўлимига мурожаат қилинсин (2-нчи трамвайнинг «Гидростанция» остановкаси).

„Кинопрокат“ Ўзбекистон контораси

КИНОУСТАНОВКАЛАРНИНГ ЭКРАНЛАРИДА КЎРСАТИШ УЧУН

СОЯ ВА НУР

НОМЛИ ЯНГИ ФРАНЦУЗ БАДИИЙ ФИЛЬМИНИ ЧИҚАРАДИ.

Сценарий автори — **С. Терак.**
Режиссёр — **Анри Калеф.**
Рольларда:
артистлардан **Симона Синьоре, Мария Казарес, Жак Бертье, Жак Марша, Пьер Дюкслар** қатнашади.

Бу фильмни Франциядаги «Сигма-Вог» ва «Фильм-Марсо» киностудиялари 1950 йилда ишлаган.

Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг органи

„Ўзбекистон хотин-қизлари„

журналига

1956 йил учун обуна бўлингиз!

«Ўзбекистон хотин-қизлари» номли сиёсий, адабий-бадиий журнал саҳифаларида асосан республика хотин-қизларининг ҳаёти ва уларнинг коммунизм қурилишидаги иштирокларини акс эттиради.

Журнал саҳифаларида Ўзбекистон хотин-қизларининг саноат ва қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга қўшаётган ҳиссалари ҳақида мақола, очерк, ше'р ва ҳикоялар босилиб туради.

Болалар тарбияси ҳақида педагогик маслаҳатлар, илмий-оммабоп суҳбатлар, врач маслаҳатлари, уй-рўзғор ишидаги аёллар учун пазандалар маслаҳати ва фойдали маслаҳатлар берилади.

Аёллар ва болалар учун энг янги модалар ҳам босилади.

1955 йилнинг октябрь ойидан бошлаб журналнинг ҳажми кенгайди. Рангли бадиий суратлар берилмоқда.

«Ўзбекистон хотин-қизлари» журналига обуна республиканинг барча шаҳар ва районларидаги почтахоналарда, шунингдек «Союзпечать»нинг шаҳар ва район бўлимларида қабул қилинади.

ОБУНА БАҲОСИ: бир йилга — 24 сўм, 6 ойга — 12 сўм.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ. Тошкент. «Правда Востока» кўчаси № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 132, Маданият бўлими — 132, Адабиёт ва сан'ат бўлими — 39040, Қишлоқ хўжалик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими — 132. Секретариат — 34048. Э'лонлар бўлими — 38142.

Р. 68737. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № А — 1566.